

SKATT SOM EN HÅLLBARHETSFRÅGA

En studie om den upplevda användbarheten av ökad transparens kring skatt i hållbarhetsrapporten

TAX AS A SUSTAINABILITY ISSUE

A study of the perceived usefulness of increased transparency regarding tax in the sustainability report

Examensarbete för kandidatexamen med
huvudområdet företagsekonomi
Grundnivå 15 Högskolepoäng
Vårtermin 2021

Elisa Karlberg och Molly Liedström

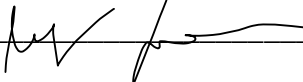
Handledare: Marina Grahovar
Examinator: Adina Popa

SKATT SOM EN HÅLLBARHETSFRÅGA
**- En studie om den upplevda användbarheten av ökad transparens kring skatt i
hållbarhetsrapporten**

Examensrapport inlämnad av Elisa Karlberg och Molly Liedström till Högskolan i Skövde,
för Högskoleexamen vid Institutionen för handel och företagande.

2021-06-14

Härmed intygas att allt material i denna rapport, vilket inte är vårt eget, har blivit tydligt
identifierat och att inget material är inkluderat som tidigare använts för erhållande av annan
examen.

Signerat: Elisa Karlberg _____
Signerat: Molly Liedström _____

Förord

Vi vill först och främst rikta ett stort tack till de representanter från AP-fonderna som valde att delta i denna studie med relevant information om deras upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatt som en del av hållbarhetsrapporten. Vidare vill vi tacka vår handledare Marina Grahovar för fantastisk stöttning och givande kommentarer under arbetets gång. Slutligen vill vi tacka våra opponenter för givande synpunkter som lett till förbättringar av arbetet.

Skövde, våren 2021

Elisa Karlberg och Molly Liedström

Sammanfattning

Att upprätta en hållbarhetsrapport är det idag många bolag som gör, dels på grund av lagstiftning (Direktiv 2014/95/EU), dels för att det efterfrågas av bolagens intressenter (Hadjipetri Glantz, 2020). Genom hållbarhetsrapporter kan bolagen redogöra för sitt ansvar gällande miljömässiga-, sociala- och ekonomiska aspekter. Utöver de lagstadgade krav som återges i Årsredovisningslagen (1995:1554) 6 kap 12 § finns det frivilliga standarder bolagen kan implementera vid upprättning av rapporter, varav GRI tillhandahåller sådana standarder. Denna studie utgår från den nya skattestandarden, GRI 207: Tax 2019, vilken innehåller fyra upplysningar om skatt. Ökad transparens kring information om skatt kan minska risken att företagen blir misstänkliggjorda, varpå företagets och dess intressenters potentiella anseenderisk minskar.

Studiens huvudsakliga syfte är att studera investerares upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatterelaterad information i hållbarhetsrapporter som den nya standarden GRI 207: Tax 2019 innebär. Studien utgår från en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer samt dokument som datakälla vilken stärker de uttalanden som respondenterna gav vid intervjuerna. Respondenterna i denna studie utgörs utav tre av Sveriges sex AP-fonder vilka besitter den kunskap och erfarenhet som behövs för att besvara studiens frågeställning på ett tillfredsställande sätt.

Studiens slutsatser tyder på att användbarheten av de fyra upplysningarna i GRI 207: Tax 2019 skiljer sig åt. Den första upplysningen, 207-1, om skattestrategi upplevs användbar om bolag är förknippade med någon form av skatterelaterad risk eftersom rapporteringen bidrar till att minska riskerna. Den andra upplysningen, 207-2, om styrning, kontroll och riskhantering är betydelsefull för AP-fonderna eftersom den dels sätter ramarna för hantering av skatt, dels kan användas som stöd i de situationer skatt har adresserats som en utmaning eller risk. Intressentdialog och land-för-land-rapportering som 207-3 och 207-4 behandlar anses som överflödiga, irrelevanta och ohanterbara varpå respondenterna inte upplever dessa användbara. Ökad transparens om skatt är enligt respondenterna positivt genom att det minskar risker samt bidrar till att bolag i mindre utsträckning agerar opassande i förhållande till skatt. Däremot påvisar studiens resultat att ökad transparens kan leda till informationsöverbelastning.

Nyckelord Skatt, hållbarhetsrapport, transparens, användbarhet

Abstract

Many companies today create a sustainability report, partly because of legislation (Directive 2014/95 / EU), and partly because it is in demand by the companies' stakeholders (Hadjipetri Glantz, 2020). Through sustainability reports, companies can account for their responsibilities regarding environmental, social and economic aspects. In addition to the statutory requirements set out in the Annual Accounts Act (1995: 1554), Chapter 6, Section 12, there are voluntary standards that companies can implement when preparing reports, of which GRI provides such standards. This study is based on the new tax standard, GRI 207: Tax 2019, which contains four disclosures on tax. Increased transparency regarding information about tax can reduce the risk of companies becoming suspicious, whereupon the companies' and its stakeholders' potential reputational risk decreases.

The main purpose of this thesis is to study investors' perceived usefulness of increased transparency regarding tax-related information in sustainability reports that the new standard GRI 207: Tax 2019 entails. The study is based on a qualitative method in the form of semi-structured interviews and document analysis which strengthens the statements made by the respondents at the interviews. The respondents in this study consist of three of Sweden's six AP funds which possess the knowledge and experience that are required to answer the study's question in a satisfactory manner.

The study's conclusions indicate that the usefulness of the four disclosures in GRI 207: Tax 2019 differs. The first disclosure, 207-1, about tax strategy is perceived as useful if the company is associated with some form of tax-related risk as the reporting helps to reduce the risks. The second disclosure, 207-2, on governance, control and risk management is important for the AP funds because it sets the framework for tax management and can be used as support in situations where tax has been addressed as a challenge or risk. Stakeholder dialogue and country-by-country reporting included in 207-3 and 207-4 are considered redundant, irrelevant and unmanageable, whereupon the respondents do not find them useful. According to the respondents, increased transparency about tax is positive because it reduces risks and contributes to companies acting to a lesser extent in relation to tax. On the other hand, the results of the study show that increased transparency can lead to information overload.

Keywords Tax, sustainability report, transparency, usefulness

Begreppsförklaring

GRI 207: Tax 2019

Global Reporting Initiative's nya standard som innehåller fyra upplysningar kring redovisning av skatt. Dessa är följande; bolagens inställning till skatt, skattestyrning, kontrollramverk och riskhantering, intressentdialog och hantering av skatteangelägenheter samt land-för-land-rapportering. GRI 207: Tax 2019 trädde i kraft 1 januari 2021 (GRI, 2019).

Hållbarhetsredovisning

Redovisa ett företags verksamhet ur ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter. Hållbarhetsredovisning innebär att mäta, presentera och ta ansvar gentemot intressenter för vad företaget uppnått i sitt arbete för en hållbar utveckling (Frostensson, 2018).

Hållbarhetsrapport

Hållbarhetsrapporten är lagstadgad och följer de lagkrav som återfinns i Årsredovisningslagen (1995:1554) 6 kap 10-12 §§. Där framgår att hållbarhetsrapporten bör redogöra för hållbarhetsupplysningar gällande miljömässiga och sociala förhållande som är viktiga för förståelsen företagets verksamhet. I denna studie används hållbarhetsredovisning och hållbarhetsrapport synonymt med varandra.

Skatteundandragande/skatteflykt

När en skattskyldig genomför transaktioner vars syfte är att undvika, eller undanhålla, skattebetalningar (Skatteverket, 2021).

Skatteplanering

I denna studie menas skatteplanering som en åtgärd för att minska skatten. Begreppet bygger på att lagstiftningen uttryckligen, eller underförstått, godkännt handlingen (Andersson, Sandström & Svensson, 2010).

Aggressiv skatteplanering

Enligt etikrådet innebär aggressiv skatteplanering ökade risker för bolagets och ägarnas trovärdighet påverkas negativt. Detta medför att bolagets värde kan påverkas negativt då aggressiv skatteplanering medför en ökad finansiell risk (Etikrådet, 2020).

Skattestrategi/skattepolicy

Offentliggörandet av bolagets inställning till skatt. Kan redovisas i hållbarhetsrapporten eller på bolagets hemsidor (Borglund et al., 2021). Begreppen skattestrategi och skattepolicy används synonymt i studien.

Allmänna pensionsfonder

I Sverige finns det sex allmänna pensionsfonder (AP-fonder), varav tre av dessa utgör studiens respondenter. De följer lagstiftning som tydliggör att de ska förvalta medlen på ett föredömligt sätt genom hållbara investeringar och ansvarsfullt ägande för att det på så sätt ska bli till största möjliga nytta för Sveriges pensionärer (Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP fonder) 4 kap 1 - 1 a §§; Lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden 3 kap 1 §).

Innehåll

1. Inledning.....	10
1.1 Problembakgrund	10
1.2 Problemdiskussion.....	12
1.3 Problemformulering	15
1.4 Syfte.....	15
1.5 Avgränsningar	15
2. Teoretisk referensram.....	17
2.1 Skatt som en hållbarhetsfråga	17
2.2 Transparens	19
2.3 Användbarhet i relation till hållbarhetsrapporten	20
2.4 Intressentteorin	22
2.5 Informationsbelastning	23
2.5.1 Informationsöverbelastning	24
2.5.2 Informationsunderbelastning	25
2.6 Analysmodell	26
2.7 Sammanfattning av teoretisk referensram	27
3. Metod.....	29
3.1 Forskningsansats.....	29
3.2 Metodval	29
3.3 Datainsamling	30
3.3.1 Intervju	30
3.3.2 Dokument som datakälla.....	31
3.3.3 Urval.....	32
3.3.4 Litteratursökning	33
3.4 Bearbetning och analys av datainsamling.....	34
3.5 Trovärdighet	35
3.6 Etiska reflektioner.....	36
3.7 Metodkritik	37
3.8 Metodreflektion	39
4. Empiri.....	40
4.1 Intervju med AP-fond A	40
4.1.1 Skatt som en hållbarhetsfråga	40
4.1.2 Användbarheten av en ökad transparens i hållbarhetsrapporterna.....	41
4.2 Intervju med AP-fond B	45
4.2.1 Skatt som en hållbarhetsfråga	45
4.2.2 Användbarheten av en ökad transparens i hållbarhetsrapporterna.....	46
4.3 Intervju med AP-fond C	49

4.3.1 Skatt som en hållbarhetsfråga	49
4.3.2 Användbarheten av en ökad transparens i hållbarhetsrapporterna.....	50
4.4 Gemensamt uttalande om skatt från Etikrådet	52
4.5 Sammanfattning av empiri.....	53
5. Analys.....	54
5.1 Skatt som en hållbarhetsfråga	54
5.2 Transparens.....	55
5.3 Användbarhet.....	57
5.3.1 Användbarhet av GRI 207: Tax 2019	58
5.3.2 Användbarhet påverkas av hur informationen redovisas	60
5.4 Informationsbelastning	61
5.5 Sammanfattning av analys	63
6. Slutsatser och diskussion.....	65
6.1 Återblick av studiens problemformulering och syfte	65
6.2 Studiens slutsatser.....	65
6.3 Studiens bidrag	67
6.4 Förslag till vidare studier	68
6.5 Etiska och samhällseliga aspekter	68
6.6 Studiens begränsningar	69
7. Referenslista	71
Bilagor.....	77
Bilaga 1 Intervjuguide till intervjuer med AP-fonder.....	77

1. Inledning

I detta kapitel introduceras en bakgrund till ämnet skatt som en hållbarhetsfråga samt en introduktion till Global Reporting Initiative, GRI. Vidare presenteras tidigare studier om ökad transparens, skatt som en hållbarhetsfråga och användbarhet av hållbarhetsrapporter. Därpå beskrivs studiens problemfrågeställning som leder till syftet med studien, vilket är att tillföra kunskap om AP-fondernas upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatt som en del av hållbarhetsrapporten. Slutligen redogör författarna för relevanta avgränsningar som gjorts i studien.

1.1 Problembakgrund

Svenska företag prioriterar i allt större utsträckning hållbarhetsarbetet visar en undersökning gjord år 2018 av revisions- och konsultföretaget PwC tillsammans med undersökningsinstitutet Novus. Majoriteten av de tillfrågade företagen upplever också ett ökat intresse från omgivningen angående hållbarhetsarbetet. Undersökningen betonar att hållbarhet idag är en strategiskt viktig fråga för långsiktig framgång i samband med att intressenternas förväntningar kring ansvarsfullt och hållbart agerande ökat (Ljungdahl, 2018).

Ett sätt för företag att kommunicera sitt hållbarhetsarbete till omgivningen är genom hållbarhetsrapporten (Frostenson & Helin, 2018) som i och med införandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU blev obligatorisk för vissa svenska företag från och med räkenskapsåret 2017 (Proposition 2015/16:193). Enligt Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/95/EU är offentliggörandet av information om hållbarhet, innefattande miljömässiga, sociala och ekonomiska faktorer, grundläggande för att skapa förändring mot en hållbar ekonomi genom kombination av social rättvisa, miljöskydd och långsiktig lönsamhet. Den icke finansiella informationen i en hållbarhetsrapport skapar möjlighet att mäta, övervaka och hantera företags inverkan på samhället (Direktiv 2014/95/EU). I Årsredovisningslagen (1995:1554) 6 kap 12 § återfinns vilka upplysningar kring de miljömässiga och sociala förhållanden som är viktiga för förståelsen av verksamheten. Nuvarande svensk lagstiftning kan ses som en ram för upprättandet av hållbarhetsrapporten medan det exakta innehållet är upp till vardera företag. Dock ska de företag där det är obligatoriskt att upprätta en hållbarhetsrapport göra det på sådant sätt att både möjligheter och risker med företagets aktivitet anges (Direktiv 2014/95/EU).

Global Reporting Initiative (GRI) är en organisation vilken tillhandahåller standarder för vad en hållbarhetsrapport bör innehålla för att fungera som ett kommunikationsverktyg. Standarderna är frivilliga att implementera och kan således användas för att förenkla och förtydliga upprättandet samt öka tillgängligheten av rapporterna (Borglund et al., 2021). År 2019 publicerade Global Sustainability Standards Boards (GSSB) en ny standard, GRI 207: Tax 2019, inom ramen för GRI som trädde i kraft 1 januari 2021. Standarden innehåller fyra upplysningar om skatt (Perrone, 2020; GRI, 2019);

- Företagens inställning till skatt (skattestrategi)
- Skattestyrning, kontrollramverk och riskhantering
- Intressentdialog och hantering av skatteangelägenheter
- Land-för-land-rapportering

Anledningen bakom GRI 207: Tax 2019, som uppmanar företag att implementera skatt i hållbarhetsrapporteringen (GRI, 2021), tros vara den ökade debatten kring skatt som en hållbarhetsfråga. Organisation for Economic Co-operation (OECD), som arbetar för att stärka ekonomiska och sociala villkor genom möjligheter för internationellt samarbete, fick år 2013 uppdraget av G20 länderna att ta fram en strategi för att motarbeta olika typer av skatteundandragande, det så kallade Base Erosion and Profit Shifting-projektet (Skatteverket, u.å). I Sverige lanserade Skatteverket sina riktlinjer år 2015 kring skatt som hållbarhetsfråga i syfte att uppmana företag till att implementera detta (Lennartsson, 2016). Ännu en drivande faktor till debatten är, enligt Lennartson (2016), Panamaskandalen år 2016 som innebar att 11,5 miljoner dokument läckte ut vilka bevisade att mer än 200 000 företag försökt undkomma skatt (Tidningarnas Telegram, 2019).

KPMG, ett internationellt revisions- och rådgivningsföretag, har under senare år upplevt en ökning av intressenternas krav på skatteinformation samt att allt fler bolag blir mer transparenta kring och rapporterar om skatt som en hållbarhetsfråga (Perrone, 2020). För intressenter innebär ökad transparens ökad insyn i företagets verksamhet vilket minskar den informationsasymmetri som finns mellan parterna samt skapar mer underlag för att fatta viktiga beslut. Transparens är också betydelsefullt för intressenter eftersom det tydliggör vilket samhällsansvar företaget tar (Dubink et al., 2008). Skatt är ett sätt för bolag att bidra till utvecklingen av samhället och genom att vara transparenta kring hur företaget förhåller sig till skatt kan en bild av ansvarstagande förmedlas till omgivningen. Venter et al. (2016) belyser den förenade anseenderisken som finns i förhållande till ett företags skatteplikt. Att vara transparent kring

bolagets skattehantering, inställning och strategi skulle kunna mildra denna risk samt förmedla ansvarstagande. Enligt Dubbink et al. (2008) gör transparens det lättare för intressenter att också konfrontera ett företags handlingar vilket möjliggör påverkan i ansvarsfull riktning.

1.2 Problemdiskussion

Skatteundandragande och skatteplanering är ett globalt problem som även förekommit i Sverige visar en undersökning från SVT, således har intresset ökat för hur företag betalar skatt. Undersökningen visar att åtta av Sveriges största bolag betalat väldigt lite i skatt eller är helt nolltaxerade (Nylander, 2016). Bird och Davis-Nozemack (2016) menar att det finns incitament till att uppfatta skatteundandragande som ett hållbarhetsproblem på grund av att det berövar samhällets skatterelaterade resurser, försvagar regelverket kring skatt samt försämrar företagets kultur genom att skapa respektlöshet att följa legitima regler. Enligt Bird och Davis-Nozemack (2016) kan skatt som hållbarhetsfråga förändra inställningen till skatt varpå hållbar beskattning får potential att bli en inflytelserik norm i de största organisationerna. Transparens kring skatt kan också minska risken för företag att bli misstänkliggjorda och få ett försämrat varumärke vilket på sikt kan skada företagets lönsamhet samt även dess legitimitet. På så sätt kan investerare påverkas positivt av ökad transparens genom minskade risker vilket Venter et al. (2016) också styrker eftersom kombinationen av ökade kostnader och försämrat rykte med anledning av bristande efterlevnad av skatteplikten påverkar företagets förmåga att skapa långsiktigt värde.

Amran och Keat Ooi (2014) beskriver hur finanskrisen 2008 resulterat i en ökad efterfrågan på transparens generellt hos intressenterna. De menar att ju mer intressenterna vet om företagets miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser och hur dessa implementeras i affärsstrategin, desto mer stärks företagets legitimitet (Arman & Keat Ooi, 2014). Med stöd av tidigare studier från Amran och Keat Ooi (2014) uppskattar intressenter, däribland investerare, ökad transparens. Däremot menar Dubbink et al. (2008) att det också finns negativa ekonomiska aspekter kopplade till ökad transparens vilket istället påverkar investerare negativt. Fullkomlig transparens medför stora kostnader för rapportering företag samtidigt som det finns risk för överbelastning av tillgänglig information varpå användaren finner den ohanterbar (Dubbink et al., 2008). Ökad tillgänglig information kan leda till informationsöverbelastning vilket Bawden et al. (1999) menar skapar ineffektivitet snarare än hjälper mottagaren. Diskussionen går därför att föra om ökad transparens alltid är eftertraktat eller om det finns tillfällen när det istället

medför kostnader för rapporterade bolag medan det inte uppfattas användbart utan istället blir så kallad informationsöverbelastning.

Svenska företag har i allt större utsträckning ökat sin transparens kring skatt visar en studie gjord av KPMG i syfte att kartlägga i vilken omfattning svenska företag rapporterar kring skatt som en hållbarhetsfråga. Studien visar en positiv trend gällande antal företag som rapporterar sin skatt i hållbarhetsrapporteringen (Perrone & Ekblom, 2019). Hans Peter Larsson, auktoriserad skatterådgivare på FAR, menar att marknadens efterfrågan på transparens och redovisad regelefterlevnad ökar i samband med den aktuella hållbarhetstrenden (Hadjipetri Glantz, 2020). Anledningen bakom en efterfrågad transparens kan vara att en bild görs tillgänglig för intressenterna som visar hur bolaget balanserar affärsaktiviteter med regelefterlevnad inom skatteområdet (Venter et al., 2016) samt förväntningar som rör etik och hållbar utveckling (Ljungdahl, 2020), vilket gör det lämpligt för företag att tillhandahålla sådan information i företagets rapporter (Venter et al., 2016). Medan företagen blir mer transparenta återstår frågan om den ökade transparensen kring skatt i hållbarhetsrapporter är användbar för investerare och minskar informationsasymmetrin.

Resultat av en tidigare studie av Dutt et al., (2019) som undersökt investerares reaktioner på land-för-land-rapportering av skatt för Europeiska Unionens (EU) finansinstitut tyder på att investerare uppskattar den ökade skattetransparensen. Studien belyser att rapporteringen minskar informationsasymmetrin mellan investerare och förvaltare (Dutt et al., 2019). Land-för-land-rapportering är en av de fyra upplysningar som ingår i GRI 207: Tax 2019 varpå investerare kan finna liknande uppskattning kring rapportering enligt denna. Däremot har Dutt et al. (2019) inte inkluderat ökad transparens angående skattestrategi, skattestyrning, kontrollramverk, riskhantering, intressentdialog och hantering av skatteangelägenheter vilka denna studie inkluderar. Eftersom syftet är att skapa förståelse för investerares upplevda användbarhet av ökad transparens och inte reaktion samt att studien inkluderar fler aspekter anses undersökningen relevant att genomföra för att komplettera befintliga studier.

Berthelot et al. (2012) har genom en kvantitativ studie undersökt hur investerare på marknaden svarar på ökad transparens. Berthelot et al. (2012) ger däremot ingen förståelse för vilken information i den ökade transparensen som upplevs användbar för investerare. Genom en kvalitativ studie kan djupare förståelse för vad det är som användare upplever gör ökad transparens mer användbar och i vilken situation informationen blir användbar. Genom att förstå vad investerare behöver för information kan de rapporterade företagen dra slutsatser om

hur transparenta de bör vara om skatt för att inte riskera att informationen blir överflödigt och bidra till onödiga kostnader, vilket är en risk med fullkomlig transparens enligt Dubbink et al. (2008).

Medan Dutt et al. (2019) finner att investerare reagerat positivt på ökad transparens menar Hoopes et al. (2018) att investerare förväntar sig att offentliggörandet av information om skatt medför kostnader för företagen vilka främst beror på ökad granskning av allmänheten och skattemyndigheterna. Slutligen finner de små negativa investerarreaktioner på aktiemarknaden under datum för offentliggörandet av krav på ökad skatteinformation (Hoopes et al., 2018). Värt att poängtera är att Hoopes et al. (2018) undersöker effekterna av införd lagstiftning vilket inte är fallet genom införandet av GRI 207: Tax 2019 som är en frivillig standard vilket kan få annan effekt. För att förstå och tolka investerares användbarhet av ökad transparens kring skatt, vilket innefattar de fyra upplysningar som GRI 207: Tax 209 medför, i hållbarhetsrapporteringen kommer denna studie bidra genom att studera investerarnas upplevda användbarhet av dessa upplysningar.

Tidigare studier gjorda av Diouf och Boiral (2017) ger en inblick i investerares användbarhet av hållbarhetsrapporter generellt, som tillförlitliga verktyg i bedömning av bolags hållbarhetsprestanda. Användbarheten av hållbarhetsrapporterna studeras utifrån GRI-principerna om kvalitet varpå resultatet indikerade att förbättringar i balans, jämförbarhet, noggrannhet, aktualitet, tydlighet och tillförlitlighet skulle öka relevansen och förbättra användbarheten (Diouf & Boiral, 2017). Diouf och Boiral (2017) ger en allmän bild av hur intressenter upplever hållbarhetsrapporter men genom att studera hur GRI 207: Tax 2019, som ett tillägg av information, uppfattas av investerare kan djupare förståelse erhållas för hur ökad transparens upplevs samt i vilka situationer specifik information blir användbar eller inte.

Den investerare som identifierats i studien, vilka kan vara intresserade av transparens kring skatterelaterad information, är de svenska allmänna pensionsfonder (AP-fonder). Enligt Lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP fonder) 4 kap 1 - 1 a §§ ska förvaltare på AP-fonder agera på ett föredömligt sätt genom hållbara investeringar och ansvarsfullt ägande. Eftersom skatt anses vara en hållbarhetsfråga (GRI, 2019) som kan vara förknippad med risker kring anseende samt förmågan att skapa långsiktigt värde (Venter et al., 2016) bör således AP-fonder vara potentiella användare av den skatterelaterade informationen vilken görs tillgänglig genom GRI 207: Tax 2019.

1.3 Problemformulering

Utifrån den förda problemdiskussionen har följande frågeställning uppkommit:

- *Hur upplever de svenska AP-fonderna att ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga i hållbarhetsrapporten bidrar, eller inte bidrar, till användbarhet?*

1.4 Syfte

Det huvudsakliga syftet är att studera investerares upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatterelaterad information i hållbarhetsrapporter som den nya standarden GRI 207: Tax 2019 innebär. Debatten kring efterfrågan på ökad transparens av skatt som en hållbarhetsfråga har idag ökat, däremot råder frånvaro av forskning som undersöker varför marknaden efterfrågar denna typ av information. Studien ämnar således genom respondenternas uppfattning och upplevelse att bidra med kunskap om informationen i den nya skattestandarden är efterfrågad av de svenska AP-fonderna för att på så sätt öka medvetenheten hos rapporterande bolag.

1.5 Avgränsningar

Studien har utgått från ett intressentperspektiv eftersom syftet är att undersöka den upplevda användbarheten av ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga i hållbarhetsrapporterna. Vidare har studien avgränsats genom ytterligare urval i form av investerare. I denna studie kommer investerare således representeras av de svenska AP-fonderna eftersom dessa utgör stora investerare på den europeiska marknaden (Eurosif, 2010, i Borglund et al., 2021). Dessa investerare omfattas dessutom av krav på ansvarsfulla investeringar och ägande (Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP fonder) 4 kap 1 - 1 a §§; Lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden 3 kap 1 §) varpå information kring skatt kan vara användbar. Avgränsningen har gjorts på grund av att gruppen investerare kan bestå av många olika typer av investerare. Eftersom debatten ökat kring att investerare, och marknaden, efterfrågar skatterelaterad information (Hadjipetri Glantz, 2020), ska studien bidra med kunskap om ökad information kring skatt i företagens hållbarhetsrapporter bidrar till användbarhet för svenska AP-fonder. Därför kommer företagens perspektiv inte att undersökas i studien.

För att kartlägga användbarheten av information om skatt i hållbarhetsrapporten har ämnesområdet specificerats till de fyra upplysningar som GRI 207: Tax 2019 tar upp angående skatt som en hållbarhetsfråga vilka är företagets inställning till skatt (skattestrategi), skattestyrning, kontrollramverk och riskhantering, intressentdialog och hantering av skatteangelägenheter samt land-för-land-rapportering.

2. Teoretisk referensram

I detta kapitel beskrivs utgångspunkten av skatt som en hållbarhetsfråga i studien samt innebörden av andra viktiga begrepp såsom transparens och användbarhet. Vidare presenteras intressentteorin för att öka förståelsen för den valda intressentgruppen samt vilka ansvar som åligger bolagen. Därefter klassificerar författarna användbarheten enligt modellen för informationsbelastning samt presenteras en analysmodell skapad av författarna som tydliggör på vilket sätt den teoretiska referensramen kommer användas för att analysera empirin. Slutligen återges en sammanfattning av den teoretiska referensramen.

2.1 Skatt som en hållbarhetsfråga

Skatt som en hållbarhetsfråga definieras i denna studie med utgångspunkt i den ekonomiskt ämnesspecifika standarden GRI 207: Tax 2019. Standarden innehåller fyra upplysningar varav de tre första, bolagens inställning till skatt, skattestyrning, kontroll och riskhantering samt intressentdialog, är upplysningar om ledningsmetoder och den fjärde, land-för-land-rapportering, handlar om ämnesspecifika uppgifter.

Skatter utgör viktiga inkomstkällor som enligt GRI (2019) är centrala för finanspolitiken samt den makroekonomiska stabiliteten. Förenta Nationerna (2015) menar att skatt spelar en viktig roll för att uppnå hållbar utveckling mycket på grund av att den utgör ett sätt för organisationer och företag att bidra till de ekonomier där de verkar. Skatter som ett bolag betalar återspeglar lönsamheten som i sin tur beror av faktorer utanför den egna verksamheten, såsom tillgång till arbetstagare, marknader, infrastruktur och service samt naturresurser (GRI, 2019).

Bolag har en skyldighet att följa lagstiftning och ta ansvar gentemot deras intressenter genom att uppfylla förväntningar om god skattepraxis. Att försöka minimera sin skatteplikt kan leda till minskade investeringar i offentlig infrastruktur och tjänster, samt för att kunna finansiera dessa förskjuts skatteplikten på sikt till andra skattebetalare (GRI, 2019). Bird och Davis-Nozemack (2016) beskriver att skatteundandragande kan uppfattas som ett hållbarhetsproblem just på grund av att det missgynnar samhällsutvecklingen.

GRI (2019) menar att offentlig rapportering om skatt ökar insyn samt främjar trovärdighet och förtroende av skattepraxis hos organisationer och skattesystem. Transparens kring skatt

möjliggör således för intressenter att göra välgrundade bedömningar om ett bolags skatteposition samt utvecklar stöd för socialt önskvärd skattepolitik. Det möjliggör också för signalering till intressenter om det föreligger någon potentiell anseende eller finansiell risk kopplade till organisationens skattepraxis. De fyra upplysningarna som GRI 207: Tax 2019 består av är utformade för att hjälpa organisationer att förstå och kommunicera sin förvaltning i förhållande till skatt och rapportering (GRI, 2019).

GRI 207-1 är den första upplysningen och handlar om bolagens inställning till skatt, även kallad skattestrategi. En organisations skattestrategi definierar hur skattemässig efterlevnad balanseras med företagets aktiviteter samt etiska, samhällliga och hållbara utvecklings- relaterade förväntningar. Några exempel på information som görs tillgänglig genom den första upplysningen kan vara bolagets skatteprinciper, regelefterlevnad, dess inställning till skatteplanering och vilka typer av skatteincentiv som används (GRI, 2019).

Den andra upplysningen, GRI 207-2, belyser styrning, kontroll och riskhantering. Att ha robust styrning, kontroll och riskhantering för skatt indikerar att tillvägagångssättet för skattestrategin är väl inbäddad i bolagets verksamhet. Genom att rapportera detta försäkras intressenterna om uttalanden kring inställningen till skatt samt att det finns handlingsplaner för undvikande och hantering av risker som kan påverka rykte eller ekonomiska mål (GRI, 2019).

GRI 207-3 rör bolagets dialog med intressenter som kan ge inblick i potentiella framtida regleringsändringar, som till exempel skattemyndigheter. Intressentdialogen möjliggör för bolaget att bättre hantera risker och effekter av framtida regelförändringar (GRI, 2019).

Den fjärde och sista upplysningen GRI 207-4 omfattar land-för-land-rapportering vilken innebär rapportering av finansiell, ekonomisk och skatterelaterad information för varje jurisdiktion där bolaget verkar. Land-för-land-rapporteringen ska innefatta all information som är relevant för förståelsen av verksamhetens omfattning inom en jurisdiktion, till exempel antalet anställda, försäljning, resultat före skatt och materiella tillgångar (GRI, 2019). Dutt et al., (2019) har genom sin forskning upptäckt att investerare reagerat positivt på land-för-land-rapportering eftersom detta enligt forskarna minskar informationsasymmetrin mellan bolaget och dess investerare.

2.2 Transparens

Transparens är ett begrepp, vilket i denna studie används synonymt med öppenhet, som ofta diskuteras i samband med hållbarhetsredovisning eftersom hållbarhetsrapporter är ett sätt för företag att kommunicera och vara transparenta kring hur de tar ansvar samt arbetar för hållbar utveckling. Utvecklingen av begreppet transparens tog fart på 1990-talet när den icke-statliga organisationen ”Transparency International” skapades. Med tiden medförde organisationen att begreppet definierades från ett sätt att bekämpa korruption till att den akademiska världen tolkade och utvecklade begreppet ytterligare som ett sätt att främja offentliggörande, öppna beslutsprocesser och ökat ansvarstagande (Ball, 2009).

Transparens är viktigt ur företagets synpunkt eftersom det, för dess intressenter, möjliggör insyn i företagets verksamhet. En ökad efterfrågan på företagsinformation från samhället gör att bolag inte kan gömma sig från sin omgivning (Thøger Christensen, 2002). Thøger Christensen (2002) menar att bolag måste vara redo att redovisa all slags information om deras verksamhet för att tillfredsställa den ökade efterfrågan på transparens som formats av samhällets förväntningar på bolaget. Ur ett moraliskt perspektiv är transparens också viktigt eftersom det förbättrar inställning av ärlighet, öppenhet och engagemang vilka är betydelsefulla egenskaper kopplade till ett företags samhällsansvar (Dubbink et al., 2008). Att betala skatt kan ses som ett av företagets ansvar gentemot samhället och samhällsutvecklingen vilket innebär att det finns förväntningar på att företag ska förhålla sig på ett ärligt och korrekt sätt vid skattemässiga frågor. Att vara skattepliktig är förenat med en anseenderisk menar Venter et al. (2016) vilket gör det lämpligt för företag att vara transparent genom att avslöja skatterrelaterad information i företagets rapporter (Venter et al., 2016). Transparens kring skatt tydliggör för intressenter vilket ansvar bolaget tar som också kan minska risken att bli misstänkliggjord (Hadjipetri Glantz, 2020).

Dubbink et al. (2008) lyfter att det även finns negativa aspekter kopplade till transparens, dels innebär den en kostnad för det redovisande företaget att lyfta fram informationen, dels kring intressenters förmåga att ta till sig information som görs tillgänglig vilket kan leda till informationsöverbelastning (se 2.5.1 informationsöverbelastning). Trots att kommunikationsteknisk utveckling minskat informationskostnaderna innebär fullkomlig transparens och intressenternas rätt till omfattande information ändå stora kostnader för det enskilda bolaget. Tidigare studier av Hoopes et al. (2018) finner att investerare förväntar sig att ökad transparens kring information om skatt medför kostnader för företagen på grund av ökad

granskning av allmänhet och myndigheter. Dubbink et al. (2008) förklarar även intressenters kognitiva och tidsmässiga begränsningar att analysera information kan göra att fullkomlig transparens medför överbelastning vilket kan orsaka att användaren förbiser eller avstår helt från att inspektera viktig tillhandahållen information (Dubbink et al., 2008). Information om skatt är en komplex fråga som för intressenter kan vara svår att analysera och konkludera vilket medför en risk att den transparens som företag tillhandahåller inte nyttjas och blir överflödig.

2.3 Användbarhet i relation till hållbarhetsrapporten

För att definiera begreppet användbarhet i relation till hållbarhetsredovisning kan syftet med redovisning, bestående av såväl finansiell som icke-finansiell information, ge vägledning. Redovisningens syfte är att fylla det informationsbehov som finns hos företagets intressenter. Anledningen till att det finns ett informationsbehov är den så kallade informationsasymmetrin som råder mellan företagets ledning och företagets omvärld. Informationsasymmetrin utgörs av det informationsövertag ledningen har i jämförelse med företagets intressenter. Redovisning utgör en mekanism som minskar rådande asymmetri genom att tillhandahålla viktig finansiell samt icke-finansiell information om företaget (Marton, 2018). Det övergripande målet med att upprätta redovisning är att mottagaren av informationen ska finna den användbar. Redovisningen ska med andra ord komma till nytta i något avseende med ett villkor att kunna användas som beslutsunderlag (Johansson et al., 2017). Ett företags alla intressenter utgör potentiella användare av den tillhandahållna informationen men i denna studie kommer investerarnas användbarhet att undersökas. Investerare använder redovisning som underlag att ta beslut om att köpa, behålla eller sälja aktier. Med hjälp av redovisning kan investerare även göra prognoser för att bedöma företagets framtida potential (Marton, 2018).

Investerare ska erhålla information som möjliggör insyn i företaget för att kunna ta välgrundade beslut. Insyn skapas med hjälp av redovisning av såväl finansiell som icke-finansiell rapportering varpå de finansiella rapporterna likväl hållbarhetsrapporterna fungerar som beslutsunderlag (Borglund et al. 2021). Informationen som görs tillgänglig genom hållbarhetsrapportering möjliggör för både interna och externa intressenter att bilda egna åsikter samt fatta välgrundade beslut om organisationen och dess bidrag till målet om hållbar utveckling (GRI, 2016). För investerare är information om hållbarhetsarbetet viktigt för att upprätta en bolagsanalys. Investerare kan använda underlaget i hållbarhetsrapporterna för att bilda prognoser om hållbarhetsarbetet kommer ha positiv inverkan på lönsamheten (Borglund

et al. 2021). En kvalitativ studie som undersökte om investerare värdesätter tillhandahållandet av hållbarhetsrapporter, som då var frivilliga, indikerade att företag vilka investerade i att utfärda en sådan rapport erhöll en betydande premie på kapitalmarknaden (Berthelot et al., 2012). Berthelot et al. (2012) menar att detta speglar investerares förväntningar om att synliggörandet av företags involverande i arbetet för hållbar utveckling leder till framtida kassaflöden samt förstärkt varumärke för företagen.

Hållbarhetsrapportering definieras av GRI (2016) som en organisationspraxis att offentliggöra information om organisationens ekonomiska, miljömässiga och sociala effekter, både positiva såväl negativa. För att hållbarhetsrapporterna ska vara trovärdiga och användbara för intressenter tillhandahåller GRI rapporteringsprinciper som definierar innehållet i rapporterna samt kvaliteten på innehållet. Principen som ska säkerställa rapportinnehållets kvalitet täcker sex huvudaspekter så som balans, jämförbarhet, noggrannhet, aktualitet, tydlighet och tillförlitlighet (GRI, 2016).

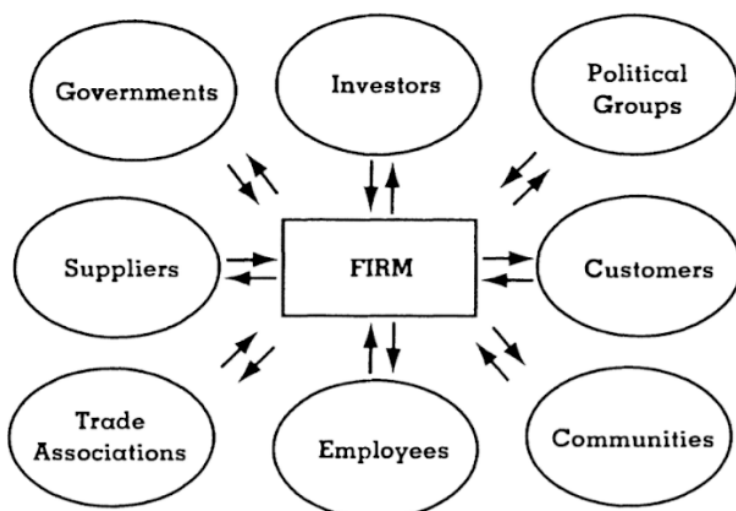
Tidigare forskning som undersökt utvecklingen av nyttan med hållbarhetsrapportering vid beslutsunderlag visar att användbarheten av hållbarhetsrapporter förbättrats med tiden (Kamala, 2016). Kamala (2016) menar att beslutsnyttan med hållbarhetsrapporten utvecklats och bidragit till att rapporterna blivit relevanta, pålitliga, tidsenliga, jämförbara, kontrollerbara och förståeliga vilka tillsammans ökar användbarheten av rapporterna. En anledning bakom förbättringen av beslutsunderlag från hållbarhetsrapporterna är förändringen av legitimitetsstrategin bakom rapporteringen hävdar Kamala (2016). Majoriteten av de undersökta företagens strategier har under perioden utvecklats från att manipulera användarna genom tillhandahållandet av hållbarhetsrapporten till att istället utbilda och informera om företagets arbete för hållbar utveckling (Kamala, 2016).

Kritik har också riktats mot att principerna för att säkerställa kvaliteten på en rapport inte helt tillämpas i praktiken (Diouf & Boiral, 2017). Slutsatsen i en studie gjord av Diouf och Boiral (2017) visade att de tillfrågade intressenterna upplever att hållbarhetsrapporterna avslöjar allt för allmän och irrelevant information som är svår att analysera över tid, det finns en övergripande brist på aktualitet, tydlighet och tillförlitlighet i den information som rapporteras av företag. Hållbarhetsrapporter och dess innehåll har även kritiserats eftersom, de till skillnad från finansiella rapporter, inte granskas och på så sätt försäkras inte informationen som lämnas i rapporterna. Studier visar att rapportanvändarnas uppfattning om trovärdigheten av

informationen i hållbarhetsrapporterna stärks genom försäkran i form av revision (Hodge et al., 2009). Diouf och Boiral (2017) menar att få studier genomförts kring vad intressenter förväntar sig av den information som företag lämnar via hållbarhetsrapportering vilket styrker relevansen av denna sorts studier. Eftersom studien ämnar undersöka användbarheten av ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga i hållbarhetsrapporten kan författarna således bidra med kunskap om nyttan av den information som företagen lyfter fram i hållbarhetsrapporterna.

2.4 Intressentteorin

Ett företag har flertalet intressenter att förhålla sig till när det kommer till att bedriva verksamheten (se figur 1). Intressenter i denna mening innebär en person eller en grupp individer som ”antingen berörs av en verksamhet eller som har en möjlighet att påverka den i något visst avseende” (Borglund et al., 2021, s. 24). I enlighet med figur 1 har investerare identifierats som en intressent vilka studien baseras på. Vidare har ytterligare avgränsning gjorts till investerare i form av svenska AP-fonder eftersom dessa anses vara stora investerare på marknaden (Eurosif, 2010, i Borglund et al., 2021). Frostenson (2015) anser att intressenter kan ställa krav på redovisningen för att göra informationen användbar, således kan AP-fonderna ställa krav på skatterelaterad information i företagens hållbarhetsrapporter. Hållbarhet har idag fått allt större fokus, både för företagen men även deras intressenter. Frostenson (2015) menar att allt fler intressenter använder företagens hållbarhetsinformation som underlag vid ekonomiska beslut varpå en transparent hållbarhetsrapport i dessa situationer är att föreslå. Således kan intressentteorin vara relevant för studien för att motivera varför information kring skatt som en hållbarhetsfråga skulle kunna vara användbar för de svenska AP-fonderna.

Figur 1. Företag och dess intressenter i en intressentmodell. De intressenter som identifieras kan variera (källa: Donaldson och Preston, 1995).

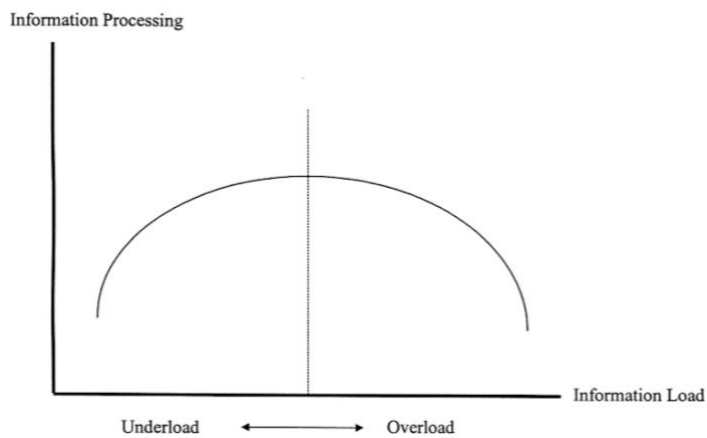
Clarkson (i Deegan & Unerman, 2011) delar upp företagets intressenter i primära och sekundära. Ett företags primära intressenter är de som har sådan inverkan på företaget att utan deltagandet kan företaget inte fortsätta sin verksamhet. Sekundära intressenter däremot är de som influerar eller påverkar företaget men som inte är en del av de transaktioner som är nödvändiga för en fortsatt verksamhet, men de kan även influeras eller påverkas av verksamheten (Clarkson i Deegan & Unerman, 2011). Utifrån Clarksons beskrivning räknas således Sveriges AP-fonder som en primär intressent eftersom de utgör bland de största investeringarna på den europeiska marknaden gällande hållbara investeringar (Eurosif, 2010, i Borglund et al., 2021).

Deegan och Unerman (2011) anser att intressenter kommer att ha olika åsikter om hur företaget bör bedriva sin verksamhet eftersom de har olika behov som ska tillfredsställas (Smith, Brännström & Jansson, 2006). Å ena sidan har företaget ett ansvar i förhållande till aktieägarna att maximera företagets värde vilket enligt Venter et al. (2016) skulle kunna innebära att skattekostnader minimeras för att öka lönsamheten. Å andra sidan har företaget ett socialt ansvar gentemot övriga intressenter i modellen (se figur 1) eftersom bolagets skatt utgör medel som går till finansiering av gemensamma medel i samhället. Oavsett utgör skatt en betydande kostnad för de flesta företag vilken kan påverka förmågan att skapa långsiktigt värde bland annat genom försämrat rykte och kostnader för bristande efterlevnad (Venter et al., 2016). Enligt de lagstadgade krav AP-fonderna förhåller sig till försöker de påverka bolagen att bedriva verksamhet på sådant sätt att lönsamhet förenas med värnandet av miljö och människor, vilket går i enlighet med de internationella konventionerna fonderna har skrivit under. Således kommer de bolag som AP-fonderna äger på sikt bidra till en hållbar ekonomi (Borglund et al., 2021).

2.5 Informationsbelastning

Modellen nedan visar relationen mellan informationshantering och informationsbelastning. Harold Schroder, Michael Driver och Siegfried Streufert är skaparna till modellen som uppkom 1967. Modellen utgår från att om informationsunderbelastning föreligger och informationsbelastningen ökar kommer beslutsfattarens informationshantering öka. Om informationsbelastningen däremot fortsätter öka leder detta till att beslutsfattarens kapacitet överskrids och påverkar informationshanteringen negativt. Då upplever beslutsfattaren en så kallad informationsöverbelastning (Hwang & Lin, 1999) vilken enligt Dubbink et al. (2008) är

en av de negativa aspekterna kopplade till ökad transparens eftersom förmågan att ta in information kan försämrans vid ökad mängd.

Figur 2. Relation mellan informationshantering och informationsbelastning (Källa: Schroder, Driver & Streufert, 1967).

2.5.1 Informationsöverbelastning

Informationsöverbelastning (engelska *information overload*) är ett fenomen som varit omtalat i över 50 år, och tidigare än så var människor oroliga över den ökade informationen som fanns tillgänglig. En studie från 1963 av U.S. President's Scientific Advisory Committee diskuterar kring den explosion av information som uppstod och hur alla var i behov att lära sig hantera den informationen (Hoq, 2016). Bawden et al. (1999) förklarar att det inte finns någon klar definition på informationsöverbelastning och kom därför att forma sin egen definition av tillståndet. Informationsöverbelastning är, enligt Bawden et al. (1999), ett tillstånd som inträffar när potentiellt användbar information mottas men snarare hindrar och skapar ineffektivitet istället för att vara till nytta för mottagaren. Det är även denna definition som studien kommer att utgå från.

Bawden et al. (1999) menar att det finns många olika perspektiv på samma information vilket innebär att användare måste sälla bort för att hitta den användbara informationen. Detta kan skapa en känsla av överväldigande hos den enskilda användaren. Eftersom det finns olika perspektiv på samma information är orsakerna till informationsöverbelastning både komplexa och flertaliga, menar Bawden et al. (1999). Hoq (2016) identifierar ett antal vanligt förekommande orsaker till informationsöverbelastning såsom att det finns flera informationskällor, överflöd av information, svårigheter att hantera information, irrelevans för mottagen information och tidsbrist från användarens sida att analysera och förstå information.

Hoq (2016) menar dock att information i rätt mängd är användbar och till och med hjälpsam, men när individer inte kan hantera mängden information påverkas användbarheten negativt.

Idag innehåller hållbarhetsrapporter information kring företagens verksamhet och hur de arbetar för att uppnå hållbar utveckling (Årsredovisningslagen (1995:1554) 6 kap 12 §). Utöver lagstadgad information finns det ett antal frivilliga standarder och riktlinjer som företag kan använda för att redogöra för sitt ansvar gällande hållbar utveckling, däribland GRI 207: Tax 2019 (GRI, 2021). Frågan är dock om informationen som anges av de frivilliga standarderna är användbara eller om det leder till för stor informationsbelastning, vilket gör att användaren uppfattar informationen som irrelevant samt ohanterbar och på så sätt inte upplever informationen användbar.

2.5.2 Informationsunderbelastning

När individer inte besitter tillräckligt med information föreligger så kallad informationsunderbelastning (engelska *information underload*), enligt Hwang och Lin (1999). Hoq (2016) beskriver att användaren i dessa situationer inte kan ta välgrundade beslut eftersom den tillgängliga informationen upplevs otillräcklig. Efter finanskrisen 2008 började företagens intressenter kräva alltmer information om verksamheten för att få bättre kunskap om hur företagen integrerade miljömässiga-, sociala- och ekonomiska effekter i affärsstrategier och beslut gällande verksamheten (Amran & Keat Ooi, 2014). Investerare skulle således kunna vara intresserade av information om bolagens skattepolicy och hantering av skatt. Idag är det allt mer vanligt att företagen upprättar en hållbarhetsrapport eftersom det är ett sätt att redovisa för sitt ansvar gentemot hållbar utveckling (Amran & Keat Ooi, 2014).

Sedan några år tillbaka har debatten kring skatt som en hållbarhetsfråga varit aktuell. Tidigare har merparten av företagen som redovisat skatt som en hållbarhetsfråga enbart gjort en översiktlig rapportering. Dock menar Ida Ljungkvist, hållbarhetsspecialist på KPMG, att det kommer ske en ökning av de företag som har en publik skattepolicy under de kommande åren (Lennartsson, 2016). Ljungdahl (2018) konstaterar att hållbarhetsfrågor både är strategiska och högt prioriterade hos bolag idag. Efterfrågan på en ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga (Ljungdahl, 2020; Hadjipetri Glantz, 2020) kan således vara ett resultat av informationsunderbelastning. På så sätt kan informationen som anges i GRI 207: Tax 2019 uppfattas som relevant och hanterbar av användaren, samtidigt som den innan standarden

ansetts otillräcklig. Om informationen är otillräcklig kring skatt kan AP-fonderna således inte fatta välgrundade beslut.

2.6 Analysmodell

Studien kommer att ta avstamp i de begrepp och teorier som beskrivits i referensramen vilka är skatt som en hållbarhetsfråga, transparens, intressentteorin, användbarhet samt informationsbelastning. För att illustrera hur referensramen kommer användas för att besvara studiens frågeställning har en analysmodell i form av figuren nedan sammanställts, se figur 3.

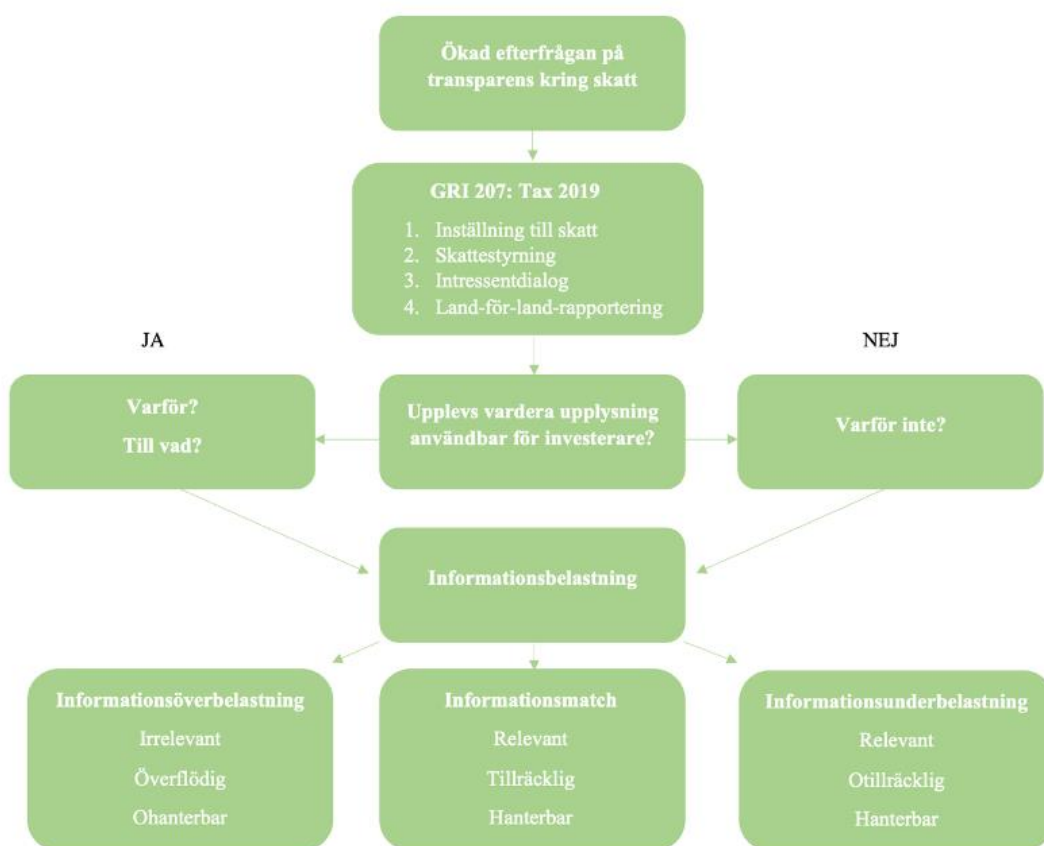
Genom den teoretiska referensramen har vi identifierat att det på marknaden finns en ökad efterfrågan kring transparens och rapportering av företags skatterelaterade information (Hadjipetri Glantz, 2020) vilken möjligen skulle kunna tillfredsställas med hjälp av den nya skattestandarden GRI 207: Tax 2019. Ökad transparens kan bringa fördelar till det rapporterande företaget men fullkomlig transparens kan också förknippas med nackdelar vilket framgår av den teoretiska referensramen (se avsnitt 2.2). Transparens kan bidra till förtroende genom att förmedla ansvarstagande men det kan också medföra kostnader samt risk för informationsöverbelastning (Dubbink et al., 2008).

Analysmodellen nedan kommer att användas för att undersöka om samt hur användbar informationen som görs tillgänglig genom GRI 207: Tax 2019 upplevs genom att studera hur investerare, i form av svenska AP-fonder, uppfattar information kring skatt användbar i deras förvaltning.

GRI 207: Tax 2019 består av fyra upplysningar som var och en bidrar till ökad transparens (GRI, 2019) varpå informationsasymmetrin kan tänkas minska genom att bolag tillhandahåller information som upplysningarna innebär. Studien vill således bidra med kunskap om vardera upplysning uppfattas som användbar för svenska AP-fonder och på så sätt matchar den efterfrågan som finns eller om upplysningarna bidrar till informationsöverbelastning. För att undersöka detta ämnar studien fånga varför informationen upplevs användbar eller inte samt i vilka situationer.

Utifrån den teoretiska referensramen fastställs att ökad transparens och ökad tillhandahållning av potentiellt användbar information kan skapa utmaningar och hämma användaren. Studien ämnar därför att klassificera skatterelaterad information i form av GRI 207: Tax 2019 enligt

Hwang och Lin's (1999) modell för informationsbelastning. Enligt modellen ökar informationshanteringen i takt med att den tillgängliga informationen ökar vid stadiet för informationsunderbelastning. Då uppfattas informationen relevant och hanterbar men otillräcklig av användaren. Efter en viss gräns minskar istället informationshanteringen om tillgänglig information ökar ytterligare, vid denna tidpunkt anses informationen irrelevant, överflödig och ohanterbar. För att undvika informationsöverbelastning bör informationen som tillhandahålls vara relevant, tillräcklig och hanterbar för att uppfattas matcha det behov som finns vilket enligt figur 3 klassas som informationsmatch.

Figur 3. Analysmodell skapad av författarna.

2.7 Sammanfattning av teoretisk referensram

Sammanfattningsvis redogör den teoretiska referensramen för begrepp och teorier aktuella för studien. Skatt som en hållbarhetsfråga definieras med utgångspunkt i standarden GRI 207: Tax 2019 vilken innehåller fyra upplysningar, bolagens inställning till skatt, skattestyrning, kontroll och riskhantering, intressentdialog samt land-för-land-rapportering (GRI, 2019). Dessa upplysningar bidrar till ökad skattetransparens för rapporterade företag vilket är viktigt ur ett företags synpunkt eftersom det möjliggör insyn i verksamheten. Enligt Dubbink et al. (2018)

förbättrar transparens inställningen av ärlighet, öppenhet och engagemang som är viktigt i förhållande till ett företags samhällsansvar.

Investorerare ska erhålla information som möjliggör insyn i företaget för att kunna ta välgrundade beslut. Insyn skapas med hjälp av redovisning av såväl finansiell som icke finansiell rapportering vilka fungerar som beslutsunderlag (Borglund et al. 2021). Berthelot et al. (2012) menar att investerare förväntar sig att synliggörandet av företags involverande i hållbar utveckling som sker genom hållbarhetsrapportering leder till framtida kassaflöden samt förstärkt varumärke för företagen. Frostenson (2015) antyder att allt fler intressenter använder företagens hållbarhetsinformation som underlag vid ekonomiska beslut. En intressentgrupp vilka kan antas ha sådan inverkan på företaget att utan deltagandet kan företaget inte fortsätta sin verksamhet är investerare, vilket enligt Clarkson (i Deegan & Unerman, 2011) räknas som primära intressenter. Medan investerare anses vara primära intressenter utgör Sveriges AP-fonder bland de största investerarna på den europeiska marknaden gällande hållbara investeringar (Eurosif, 2010, i Borglund et al., 2021).

Å ena sidan har företaget ett ansvar i förhållande till investerare att maximera företagets värde vilket enligt Venter et al. (2016) kan innebära att skattekostnader minimeras för att öka lönsamheten. Å andra sidan har företaget ett socialt ansvar gentemot övriga intressenter i modellen (se figur 1) eftersom bolagets skatt utgör medel som går till finansiering av gemensamma medel i samhället. Att vara skattepliktig är förenat med en anseenderisk vilket gör det lämpligt att vara transparent kring skatterrelaterad information i företagets rapporter (Venter et al., 2016).

För ett företag finns det också negativa aspekter kopplade till transparens enligt Dubbink et al. (2008). Dels innebär den en kostnad att lyfta fram informationen, dels kring intressenters förmåga att ta till sig information vilket kan leda till informationsöverbekymmer (Dubbink et al., 2008). För att studera AP-fondernas upplevda användbarhet av upplysningarna i GRI 207: Tax 2019 och den ökade transparensen de bidrar till klassificeras därav informationen i dessa enligt modellen för informationsbelastning senare i studien.

3. Metod

I detta kapitel redogör författarna varför en kvalitativ metod valdes till studiens problemområde. Vidare beskrivs tillvägagångssättet för de semistrukturerade intervjuerna, dokument som datakälla samt motivering av studiens urval, vilka består av Sveriges AP-fonder. Därpå följer en förklaring till hur empirin bearbetats samt analyserats. Olika begrepp diskuteras för att göra studien mer trovärdig och hur författarna har tagit etiska reflektioner i beaktning. Slutligen redogör författarna för en metodkritik samt metodreflektion.

3.1 Forskningsansats

Studien tar avstamp i en abduktiv ansats eftersom syftet är att förstå den upplevda användbarheten av skatterelaterad information för de svenska AP-fonderna. Den teoretiska referensramen har således fungerat som utgångspunkt vilken har förändrats allt eftersom den empiriska materialinsamlingen färdigställts. På så sätt skapas ett samspel mellan studiens teoretiska referensram och empiriska datainsamling som därmed kan ge välgrundade svar på studiens frågeställning (Lind, 2020); hur de svenska AP-fonderna upplever att en ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga i hållbarhetsrapporterna bidrar, eller inte bidrar, till användbarhet.

3.2 Metodval

Denna studie kommer att utgå från en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer eftersom syftet är att studera investerare, i form av AP-fonder, upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatterelaterad information som GRI 207: Tax 2019 innehåller. Enligt Bryman och Bell (2017) används kvalitativa metoder i syfte att generera en djupare förståelse och uppfattning kring det område som är tilltänkt att studeras. På så sätt har den kvalitativa metoden avstamp ur ett hermeneutiskt synsätt vilket innebär en form av tolkande perspektiv (Lind, 2020). Därav har en kvalitativ metod valts eftersom det möjliggör för författarna att erhålla djupare förståelse för hur ökad transparens av skatterelaterad information kan leda till, eller inte leda till, ökad användbarhet för Sveriges AP-fonder. Således kan författarna besvara studiens frågeställning på ett välgrundat sätt i enlighet med studiens syfte.

Utöver semistrukturerade intervjuer har studien utgått från dokument som datakälla i form av det gemensamma ställningstagandet kring skatt några av AP-fonderna tagit fram genom Etikrådet. Detta gjordes för att stärka de uttalanden som respondenterna gav under intervjuerna. Detta benämner Bryman och Bell (2017) som kontroll av data. Etikrådet är ett samarbete mellan några av Sveriges AP-fonder gällande miljö- och etikfrågor för att öka den långsiktiga avkastningen (Etikrådet, 2020a). På så sätt används triangulering i studien, genom att kontrollera respondenternas uttalanden med Etikrådets gemensamma ställningstagande, vilket Ghauri et al. (2020) beskriver uppstår när två metoder används för att studera samma fenomen. Detta kan även påverka noggrannheten i studien positivt (Ghauri et al., 2020), varpå tillförlitligheten av resultatet kring användbarheten om ökad transparens kring skatt som en del av hållbarhetsrapporterna skulle kunna öka.

3.3 Datainsamling

Nedan presenteras den intervjuform som använts för att undersöka studiens syfte, dokument som stärkt respondenternas svar samt vilka respondenter som utgör urvalet i studien.

3.3.1 Intervju

Den aktuella studien genomförs med hjälp av en kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer vilka har upprättats med respondenter från några av Sveriges AP-fonder. Eftersom syftet är att kartlägga användbarheten av skatt som en hållbarhetsfråga anses semistrukturerade intervjuer vara högst relevant genom att tanken med dessa enligt Bryman och Bell (2017) är att generera en djupare förståelse och uppfattning kring det område som studeras. Frågorna i denna typ av intervju är mer generella i sin natur samt har ett fokus på intervjupersonens egna uppfattningar och synsätt (Bryman & Bell, 2017). Frågorna i den upprättade intervjuguiden utgjordes därför av mer öppna frågor för att kunna erhålla respondenternas uppfattningar och upplevelser kring ämnen som skatt som en hållbarhetsfråga, transparens, användbarhet och informationsbelastning.

Innan genomförandet av intervjuerna sammanställdes en intervjuguide med frågor gällande användbarheten av ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga. Utifrån den teoretiska referensramen har teman såsom skatt, transparens, användbarhet och informationsbelastning identifierats för att kunna besvara den formulerade frågeställningen. Löpande under intervjun ställdes följdfrågor till respondenterna för att möjliggöra förtydliganden och förklaring av

svaren, vilket Alvehus (2019) menar ger en djupare förståelse eftersom respondenterna således utvecklar sina svar. Intervjuerna hölls digitalt, dels på grund av att respondenterna inte har sitt säte i Skövde/Skaraborg, dels på grund av att den rådande pandemin begränsar möjligheterna att träffas. Semistrukturerade intervjuer ökar möjligheten att ställa följdfrågor till respondenterna och även undersöka om andra effekter av ökad transparens kring skatt som en del av hållbarhetsrapporten föreligger. Respondenterna fick innan intervjuerna ta del av en omformulering av intervjuguiden med ett fåtal frågor för att erhålla mer förståelse för upplägget av intervjun samt studiens syfte. För att respondenterna inte skulle kunna förbereda svar erbjöds därför inte de specifika frågeställningarna på förhand.

I början av vardera intervju erbjöds respondenterna att hållas anonyma i studien, varpå författarna inte ska avslöja deras identiteter eller vilken AP-fond vardera representant arbetar inom. De fick även förfrågan om författarna fick spela in intervjun för att underlätta vid transkribering och sammanställning av empirin, vilket respondenterna godtog. De inspelningar som genomfördes vid intervjutillfället kom att raderas senare under arbetets gång för att ingen utomstående skulle få tag i filerna. Författarna hade redan innan intervjuerna genomfördes beräknat en tidsåtgång på 60 minuter per vardera intervju för att således kunna samla det material som krävdes för att besvara studiens syfte och frågeställning, varpå alla respondenter var medvetna om detta vid genomförandet. Därmed tog vardera intervju mellan 45-60 minuter att genomföra. Detta gjordes i syfte att underlätta för respondenterna genom att de på så sätt kunde planera och åsidosätta tid för planerade intervjuer.

3.3.2 Dokument som datakälla

Ytterligare har studien utgått från Etikrådets (2020) hemsida vilken innehåller ett gemensamt ställningstagande kring skatt för några av Sveriges AP-fonder. På så sätt kombinerar studien dokumentstudier och semistrukturerade intervjuer för att öka tillförlitligheten av studiens resultat (Ghuri et al. 2020). Under de semistrukturerade intervjuerna nämndes Etikrådets hemsida som utgångspunkten för de svar författarna erhöll av respondenterna varpå Etikrådet även utgör en grund i studien. Vidare har det gemensamma ställningstagande AP-fonderna och Etikrådet har gällande skatt använts för att stärka respondenternas uttalande, vilket således ökar trovärdigheten av det insamlade intervjumaterialet.

3.3.3 Urval

Utifrån intressentmodellen har investerare identifierats som en av aktörerna vilka kan vara intresserade av företagens hållbarhetsrapporter. Eftersom investerare, alternativt aktieägare, ofta ses som den primära användaren av redovisningen (Marton, 2018) anses det högst relevant att studien omfattar investerares upplevda användbarhet av en ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga. Genom att det finns olika typer av investerare, däribland privata aktieägare, staten, andra företag och organisationer samt allmänna pensionsfonder (AP-fonder) har ytterligare urval genomförts. Den sistnämnda typen av investerare kommer att behandlas i denna studie mycket på grund av att redovisning ofta är komplex och på så sätt krävs det relativt djup kunskap för att förstå och finna den användbar (Marton, 2018), vilket AP-fonderna i stor utsträckning innehar.

AP-fonderna kontaktades via tillgängliga mailadresser på fondernas hemsidor. Att kontakta respondenterna via mail valdes på grund av att det genom mail är lättare att tillhandahålla all information som behövs dels för att beskriva vilken typ av kompetens möjliga respondenter behöver, dels underlättas respondenternas beslut om att delta eller inte. I de fall det fanns en kontaktperson kontaktades denne, medan det i några fall enbart fanns en generell mailadress. I det utformade mailet ombads de kontaktade personerna att hänvisa oss vidare till den person som möjligen hade god kunskap inom användbarheten av ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga. För att kunna besvara studiens frågeställning behövde således relevanta respondenter besitta kunskap inom områden såsom förvaltning av fondkapital, hållbarhet, skatt samt användbarheten av den rapporterade informationen i hållbarhetsrapporterna. God kunskap om ämnet behövdes också för att kunna besvara de frågor som hade formulerats till intervjun och därmed kunna bidra till studien på ett väsentligt sätt. Studien tilldelades respondenter med hög befattning och lång erfarenhet inom ämnet hållbarhet och ägarstyrning av respektive deltagande AP-fond. På så sätt utgår studien från ett målstyrt urval eftersom respondenterna är utvalda utifrån syftet med studien (Bryman & Bell, 2017). Vidare informerades de utvalda respondenterna om studiens syfte och intervjuens tidsåtgång vid mailkontakten. Respondenterna upplystes även om information kring anonymitet och behandling av materialet.

De sex svenska AP-fonderna tillhör de största investerarna på den europeiska marknaden gällande hållbara investeringar (Eurosif, 2010, i Borglund et al., 2021), varpå de till stor del har kommit kontakt med hållbarhetsrapporter. I och med den ökade efterfrågan på transparens kring

skatt som en hållbarhetsfråga (Hadjipetri Glantz, 2020) kan således de svenska AP-fonderna, vara en god utgångspunkt för att fånga användbarheten av skatterelaterad information. Dessutom följer de lagstiftning som styrker att Sveriges AP-fonder ska agera på sådant sätt att det blir till största nytta för Sveriges pensionärer, samt att de ska förvalta medlen på ett föredömligt sätt genom hållbara investeringar och ansvarsfullt ägande (Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP fonder) 4 kap 1 - 1 a §§; Lag (2000:193) om Sjätte AP-fonden 3 kap 1 §).

Till en början var studien tänkt att baseras på en respondent från vardera av Sveriges sex AP-fonder, dock gick inte detta att genomföra eftersom tre av AP-fonderna inte kunde bidra till studien på grund av tidsbrist. Därav mailades några välformulerade frågor, med utgångspunkt ur intervjuguiden, till dessa fonder där de ombads att besvara frågorna via mail om tid fanns, annars kunde de bortse från mailet eftersom författarna hade kunskap om tidsbristen. På grund av att författarna inte erhöll några svar kontaktades andra typer av institutionella investerare i form av hållbarhetsavdelningar på tre av Sveriges banker för att kunna öka tillförlitligheten av studiens resultat. Eftersom det fanns begränsat med tid till att genomföra ytterligare intervjuer ombads bankrespondenterna således att hålla intervju inom två veckors tid. Författarna fick svar från en av de kontaktade att denne inte trodde kunna bidra till studien på ett tillförande sätt medan de andra mailen förblev obesvarade.

Bryman och Bell (2017) beskriver urvalsstorleken som varierande beroende på vilken typ av studie som avses att genomföras, dock menar Lind (2020) att det empiriska underlaget vanligtvis utgörs av ett fåtal undersökningsenheter vid kvalitativa studier. Författarna anser att de tre genomförda intervjuerna är tillräckliga eftersom de framgick under intervjuerna att det sker ett visst samarbete mellan AP-fonderna gällande hållbarhetsfrågor men att förvaltningen skiljer sig åt. På grund av antalet intervjuer kan studiens slutsats inte appliceras på de AP-fonder som inte deltagit i studien, men eftersom vissa av fonderna samarbetar kring hållbarhetsrelaterade frågor kan slutsatsen ge indikationer om hur de övriga uppfattar användbarheten av skatt i hållbarhetsrapporten.

3.3.4 Litteratursökning

Utöver de intervjuer som har genomförts är studien uppbyggd med hjälp av dokument som datakälla, tidigare forskning, litteratur från Högskolan i Skövdes bibliotek och debatter på nyhetswebbplatser inriktade på ekonomi och redovisning. Tillgång till tidigare forskning har

författarna hittat på databaser genom Högskolan i Skövde, där främst Google Scholar och Emerald har använts. De sökord som lett fram till tidigare forskning är således transparency, tax, sustainability, sustainability reporting, sustainability report, non-financial reporting, usability, information overload, information underload samt GRI.

3.4 Bearbetning och analys av datainsamling

Genom att kvalitativa studier ger upphov till stora mängder information menar Alvehus (2019) att en central del är bearbetning och analys av den empiriska datan. I denna studie utgörs den empiriska datan av teman såsom skatt som en hållbarhetsfråga, transparens, användbarhet och informationsbelastning. Dessa har utgångspunkt i studiens teoretiska referensram för att generera djupare förståelse för användbarheten av ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga och därmed kunna besvara studiens problemfrågeställning tillsammans med det empiriska materialet. Lind (2020) menar att kvalitativ data är uttryckt i verbal form och kan därmed ge en flerdimensionell beskrivning på problemområdet som i denna studie utgörs av användbarhet av ökad transparens kring skatt som en del av hållbarhetsrapporten.

Vid genomförandet av den semistrukturerade intervjun fick författarna tillåtelse att spela in intervjun för att underlätta sammanställningen av empirin. Bryman och Bell (2017) menar att vid inspelning kan de som ställer intervjufrågorna således vara uppmärksamma på samtalet och det som sägs samt undvika att bli distraherade av att behöva anteckna under tiden. De inspelade intervjuerna transkriberades för att bibehålla respondenternas ordagranna uttryck. Transkriberingen skedde via dator och programmet Word för att sedan skrivas ut på papper, vilket underlättade vid kategorisering av transkriberingen i teman såsom skatt som en hållbarhetsfråga, transparens, användbarhet och informationsbelastning. Utifrån ett tematiskt tillvägagångssätt analyserades datan av transkriberingen utifrån den teoretiska referensramen i syfte att identifiera begrepp och teman som kan användas för att besvara studiens frågeställning. Således formuleras teman med hjälp av det teorirelaterade materialet vilken är en av utgångspunkterna som Ryan och Bernard (i Bryman & Bell, 2017) rekommenderar vid identifiering av ovannämnda teman. Vidare har Etikrådets ställningstagande kring skatt tagits i beaktning i studiens empiriska material för att kunna stärka respondenternas svar eftersom utgångspunkten kring skatt är densamma för några av AP-fonderna. Således har metoden i studien utgått från en triangulering i form av semistrukturerade intervjuer och dokument som datakälla.

Studiens teman utgörs av skatt som en hållbarhetsfråga, transparens, användbarhet och informationsbelastning, vilka är teman det empiriska materialet har analyserats efter. Genom analysen har likheter och skillnader i respondenternas beskrivningar och utläggningar identifierats varpå författarna har upptäckt att viss skillnad i arbetssättet för de olika AP-fonderna föreligger. I studiens analys har det empiriska materialet ställts i förhållande till tidigare forskning kring identifierade teman såsom skatt som en hållbarhetsfråga, transparens, användbarhet och informationsbelastning. Detta för att kunna besvara studiens problemfrågeställning om AP-fondernas upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga i hållbarhetsrapporten. Det empiriska materialet i förhållande till den teoretiska referensramen har även möjliggjort att författarna kunnat urskilja likheter och olikheter mellan empiri och tidigare forskning. Vidare har dokument som datakälla i form av det gemensamma ställningstagandet kring skatt några av AP-fonderna har genom Etikrådet analyserats för att stärka respondenternas uttalanden. Analysen gjordes genom att plocka ut fraser ur dokumentet som varit överens med respondenternas svar. Detta gäller främst vid diskussionen kring skatt som en hållbarhetsfråga eftersom samarbetet genom Etikrådet enbart gäller miljö- och etikfrågor.

3.5 Trovärdighet

Trovärdighet är ett begrepp som är aktuellt vid kvalitativ forskningsmetod, för att bedöma och värdera undersökningens kvalitet. Begreppet består i sin tur av fyra delar, vilka är tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet och konfirmering (Bryman & Bell, 2017).

Tillförlitlighet beskrivs av Bryman och Bell (2017) syfta till hur troliga resultaten av studien är. Något som enligt Bryman och Bell (2017) bidrar till ökad tillförlitlighet är så kallad triangulering vilket tillämpas i studien eftersom intervjuerna stärks av ännu en kvalitativ metod i form av offentligt dokument från Etikrådets hemsida. Genom att stärka erhållen data från intervjuerna med dokument om Etikrådets samt vissa av AP-fondernas gemensamma uttalande om skatt och transparens ökar resultatets tillförlitlighet genom att empirin uppfattats riktigt och verklighetstroget. Genom kombinationen av olika typer av material kan studiens empiri antas mer fullständig menar Alvehus (2019) vilket bidrar med ökad tillförlitlighet till studien. Eftersom erhållet material från genomförda intervjuer i stor utsträckning återges i materialet hämtat från Etikrådets hemsida kan det innebära att studien erhållit en viss mån av mättnad, trots ett mindre antal intervjuerespondenter, vilket enligt Alvehus (2019) inträffar när samma information återkommer.

Överförbarhet syftar till om resultaten kan tillämpas i andra sammanhang (Bryman & Bell, 2017). Eftersom få semistrukturerade intervjuer genomförts med ett begränsat antal respondenter speglar studien de specifika respondenternas upplevelser av användbarheten kring ökad transparens av skatt i hållbarhetsrapporten varpå resultatet inte kan generaliseras. Studien ämnar inte förklara utan istället bidra med ökad förståelse om hur investerare i form av AP-fonder i Sverige upplever att informationen om skatt i hållbarhetsrapporter bidrar till användbarhet.

Pålitlighet liknar reliabilitet, som är aktuellt vid kvantitativ forskningsmetod, och syftar till förmågan att få liknande resultat även vid ett annat tillfälle (Bryman & Bell, 2017). För att bidra med en pålitlig studie har noga beskrivningar tillämpats av metodval, tillvägagångssätt samt val av respondenter, utan att avslöja respondenternas identitet, för att ge läsaren en god förståelse kring hur studien genomförts.

Till sist beskriver Bryman och Bell (2017) begreppet konfirmering eller bekräftelse som berör om forskaren haft kontroll över sina värderingar för att inte riskera att på ett avgörande sätt påverka undersökningen. För att undvika risken att författarnas personliga värderingar påverkar det material som samlats in har samtliga intervjuer, med tillåtelse av respondenterna, spelats in för att sedan möjliggöra återgivande av den information som erhållits i enlighet med hur respondenterna uttryckt sig och inte som författarna uppfattat eller minns det.

3.6 Etiska reflektioner

Att genomföra en studie medför etiska frågeställningar som författaren måste ha i beaktning (Lind, 2020). Det finns både lagar och överenskommelser i forskningssamhället som författarna har förhållit sig till. Eftersom studien genomförts med hjälp av intervjuer med personer som har kompetens inom investeringsverksamhet var det viktigt att respektera respondenterna, dels kring anonymitet, dels kring samtyckes- och informationskravet. Samtyckeskravet som Bryman och Bell (2017) beskriver har studien tagit hänsyn till genom att de tillfrågade respondenterna erhållit omfattande information om studiens tema, syfte samt en redogörelse för hur resultatet kommer att publiceras. Respondenterna har även uppmanats ställa frågor om de haft funderingar som rör undersökningen så att tillräckligt mycket information varit tillgänglig för att grunda beslut om deltagande.

Vidare har författarna fäst vikt vid god forskningssed vilken innehåller grundläggande forskningsprinciper som Vetenskapsrådet (2017) tagit fram. För att leva upp till god forskningssed, som bland annat belyser att forskaren ska vara öppen, tydlig och ärlig, presenteras resultatet ärligt, utan missvisningar samt med goda beskrivningar av hur studien genomförts.

Även personuppgiftslagen och EU-direktivet GDPR har tagits hänsyn till genom att inte samla mer uppgifter om respondenterna än som behövs för att genomföra intervjuerna samt att erhållna personuppgifter hanterats så obehöriga inte kunnat ta del av dessa. Uppgifter har sparats och förvarats i låsta utrymmen för att sedan förstörts när de inte längre behövs. Genom att hantera uppgifterna på ett sådant sätt skyddas respondenterna från att uppgifter ska spridas på ett olämpligt sätt (Lind, 2020). Vidare har de aktuella intervjupersonerna erbjudits att vara anonyma vilket också säkerställts eftersom detta varit ett önskemål. Vetenskapsrådet (2017) beskriver att respondenternas identitet kan skyddas genom att insamlade uppgifter kodalas om varpå respondenterna givits olika bokstäver utan inbördes ordning. Däremot har tillåtelse givits att i studien beskriva att respondenterna består av representanter från några av Sveriges AP-fonder vilket underlättat urvalsbeskrivningen. Detta innebär att författarna inte publicerar resultatet så att individer kan identifieras (Bryman & Bell, 2017) samt att det enbart är författarna och respondenterna själva som kan urskilja vilken respondent som hör till vilken AP-fond.

3.7 Metodkritik

Viss kritik har riktats mot kvalitativ undersökning på grund av att det är svårt att dra allmänna slutsatser om resultatet av undersökningen (Bryman & Bell, 2017). Eftersom studien tillämpat semistrukturerade intervjuer med ett mindre antal respondenter kan resultatet inte användas till generella slutsatser om investerarens upplevelser av användbarheten av information om skatt i hållbarhetsrapporter, varpå överförbarheten av studiens resultat är begränsat. Istället kan slutsatserna enbart tillämpas på de respondenter som deltagit i studien, alternativt individer verksamma i liknande organisationer samt verkar i liknande miljö som de tillfrågade. Respondenterna i denna studie önskades från början bestå av representanter från samtliga sex AP-fonder i Sverige men utfallet blev istället tre respondenter från tre av AP-fonderna. För att genom studien erhålla djupare förståelse skulle ett större antal respondenter vara fördelaktigt (Bryman & Bell, 2017).

Ghuri et al. (2020) menar att intervjuer kan vara svåra att analysera samt att analysen kan påverkas av värderingar och bakgrund hos personer som utför intervjun. Genom att författarna tagit del av en stor mängd information angående skatt ur ett hållbarhetsperspektiv finns det risk att skribenternas åsikter och värderingar påverkat studiens slutsatser på ett negativt sätt. Däremot anser författarna att negativ påverkan av detta slag till viss del har undvikits genom att författarna av studien utfört genomgående översikt av tidigare forskning kring områdena skatt som en hållbarhetsfråga samt transparens. Detta för att erhålla vilka aspekter tidigare forskning ansett är av vikt och ta avstamp i dessa.

Ytterligare kritik kring semistrukturerade intervjuer är att de är tidskrävande, dels att förbereda inför, dels efteråt vid tillfälle för transkribering (Bryman & Bell, 2017) vilket också påverkat antalet respondenter som deltagit i studien negativt. Eftersom utfallet inte blev representanter från samtliga Sveriges sex AP-fonder sökte författarna andra respondenter till studien. Sökningen drog ut på tiden och på grund av att semistrukturerade intervjuer är tidskrävande var tiden begränsad vilket till slut resulterade i att dessa inte gick att genomföra. Studien utförs med begränsad tidsram vilket kan innebära problem i utförandet av vald insamlingsmetod. Studien har däremot erhållit avgörande information om respondenternas upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatt i hållbarhetsrapporten genom de semistrukturerade intervjuer som genomförts. De semistrukturerade intervjuerna har också gett möjlighet till att ta olika riktningar med hjälp av frågor samt följdfrågor som möjliggör uppfattning om vad intervjupersonen anser relevant och av betydelse (Bryman & Bell, 2017).

Den kritik som förs kring användning av internet som datakälla är hur verklighetstrogen informationen som anges på internetsidan är, med andra ord autenticiteten av internetsidan, eftersom information på internet ständigt förändras (Bryman & Bell, 2017). I detta fall anses den angivna informationen på Etikrådets (2020) hemsida vara relevant eftersom den utgör en utgångspunkt för respondenterna gällande deras uppfattning till skatt som en hållbarhetsfråga. Etikrådet (2020) anses därför vara en trovärdig källa i studien. Efter sammanställningen av empirin fann även författarna att respondenternas svar stämmer väl överens med det som anges på Etikrådets (2020) hemsida vilket ökar trovärdigheten genom triangulering som, i de fall där korrekthet är viktigt, enligt Ghauri et al. (2020) är bra eftersom de två metoderna stärker varandra.

3.8 Metodreflektion

Efter att det empiriska datamaterialet var insamlat och sammanställt anser författarna att en kvalitativ metod, i form av semistrukturerade intervjuer, var den mest lämpliga metoden för att undersöka AP-fondernas upplevda användbarhet av en ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga. Det insamlade materialet stärktes även med Etikrådets (2020) ställningstagande om skatt eftersom några av Sveriges AP-fonder samarbetar genom arbete gällande miljö och etikfrågor. För att kunna genomföra denna sorts studie krävdes en intervjuform av semistrukturerat slag eftersom GRI 207: Tax 2019 är en ny standard varav författarna behövde möjligheten att kunna ställa följdfrågor till respondenterna för att få en bättre förståelse kring respondenternas upplevda användbarhet av skatterelaterad information. Detta är inte något som var möjligt genom en kvantitativ metod där frågorna är precist formulerade.

4. Empiri

Nedan följer en sammanställning över det material som insamlats under intervjutillfällena samt material från Etikrådets hemsida. Först återges en kort presentation om AP-fonden i stort för att sedan gå djupare in på vardera respondents upplevelser kring skatt ur ett hållbarhetsperspektiv samt användbarheten av ökad transparens av skatt i hållbarhetsrapporterna.

4.1 Intervju med AP-fond A

Respondent A har arbetat inom AP-fond A i över 15 år vilket innebär att respondenten har lång erfarenhet kring hållbarhet och ägarstyrning. Respondentens höga befattning tyder på god kunskap kring AP-fondens förvaltning vilket innebär att respondenten bidrar till studien på ett tillförande sätt. AP-fonden äger aktier i många bolag både i Sverige och internationellt. Fonden har en betydande aktieandel på grund av att de anser att denna typ av investering ger bäst avkastning enligt respondent A. AP-fond A berörs av regelverk som slår fast att de ska bedriva en förvaltning som långsiktigt ger hög avkastning till låg risk. Vidare förklarar respondent A att de i sin förvaltning ska beakta hållbarhet genom att vara föredömlig och göra ansvarsfulla investeringar samt bedriva ansvarsfullt ägande.

4.1.1 Skatt som en hållbarhetsfråga

Respondent A beskriver att skatt är en fråga som kan påverka förutsättningarna för att bedriva *långsiktig verksamhet*, eftersom det påverkar ett bolags *anseende* hos samarbetspartner samt i relationer med myndigheter och investerare. För AP-fond A är hållbarhet en viktig fråga genom att det på lång sikt spelar roll för bolagens överlevnad att vara hållbara, både finansiellt men även hållbara inom miljömässiga aspekter, mänskliga rättigheter och anseenderisker. Respondent A menar också att det skett en successiv ökning av intresset för hållbarhetsfrågor i samhället vilket även skapat förväntningar på AP-fond A som investerare.

Respondenten poängterar att skatteplanering och aggressiv skatteplanering kan få följder för dem som investerare genom att myndigheter reagerar och tillsätter strängare lagstiftning för att minska användningen av metoder som kringgår systemet. Å andra sidan menar respondent A att det på kort sikt kan vara attraktivt att försöka undvika skatt medan det på lång sikt kan påverka bolagets anseende när lagstiftningen ändras, varpå myndigheter kan ifrågasätta

bolagets sätt att betala skatt och bolaget blir föremål för myndighetsgranskning. Respondenten poängterar dock att det är politiker som ska komma överens om vilken procentsats som bolagen ska betala samt vart bolaget ska betala skatt. Det är inte upp till AP-fond A som investerare att granska så bolagen följer skattelagstiftningen utan det är myndigheter och auktoriserade revisorer som har det ansvaret. Däremot kan AP-fond A påverkas av hur bolagen väljer att betala skatt menar respondent A.

För svenska bolag är skattefrågan möjligen ett mindre problem än för bolag verksamma i andra länder hävdar respondent A. Däremot finns det vissa fall där bolag i Sverige undvikit beskattning under lång tid enligt respondenten. Undvikandet leder till att skattekostnaderna framöver kan öka vilket måste tas hänsyn till i affärsmodellen. Respondent A förklarar att för vissa svenska bolag kan skatt vara en väsentlig fråga i *investeringsbedömningen*, då sker en dialog med bolaget i fråga samt med aktieanalytiker på marknaden som är specialiserade på just dessa bolag.

4.1.2 Användbarheten av en ökad transparens i hållbarhetsrapporterna

Transparens är något som respondent A menar är viktigt i förhållande till skatt. Att bolaget har ett ansvar och rapporterar kring det i en skattepolicy är av vikt. AP-fonderna, och egentligen flera institutionella investerare, förespråkar enligt respondent A att bolag ska adressera hållbarhetsrisker genom att ha en policy med någon typ av intern ansvarsfördelning som också rapporteras. Däremot, för AP-fond A, är bolags hållbarhetsrapporter inget som granskas av fondens förvaltare. Istället används något som kallas fundamental förvaltning för de svenska bolagen menar respondent A, vilken är den första av två investeringsmodeller.

Fundamental förvaltning bygger på att fonden som investerare har nära relation och för dialog med bolag som de också förväntas vara aktieägare i under en lång period. Inför *investeringsbeslut* görs en analys innefattande väsentlighetsbedömning för att identifiera om det finns möjligheter eller hot. Däremot läser förvaltarna av fondens kapital inte hållbarhetsrapporterna och informationen om skatt i dessa för de svenska bolagen eftersom det i sådana fall handlar om väldigt många, omfattande och detaljerade rapporter menar respondent A.

Respondenten förklarar att GRI är otroligt detaljerat vilket bidrar till problemfrågor för investerare som äger aktier i många bolag. När AP-fond A investerar i många bolag som de inte

har nära kontakt med används den andra investeringsmodellen som bygger på kvantitativ data. Datan används för att analysera och minska eller öka exponeringen i portföljen. Den kvantitativa datan som används köps in externt från olika databaser vilka i sin tur delvis bygger på information i företagens hållbarhetsrapporter, varpå den rapporterade informationen ändå kan vara användbar förklarar respondent A.

Vidare menar respondent A att GRI kan vara en bidragande faktor vilken ökar transparensen generellt i hållbarhetsrapporteringen som leder till att informationen finns tillgänglig för de som samlar uppgifter och sedan säljer vidare till investerare. Ett problem som respondent A belyser är att alla bolag inte rapporterar på samma sätt utan att det finns en flexibilitet vilket påverkar användningen negativt eftersom bolagen inte på samma sätt går att *jämföra* när datan inte är konsekvent. Här spelar GRI en roll menar respondent A eftersom de genom olika standarder kan öka transparensen av olika typer av hållbarhetsdata som sen aggregeras och kan användas av AP-fond A i sin förvaltning.

Generellt på hållbarhetsområdet är det svårt att få tillgång till data som är fullständig samt täcker alla bolag som ska jämföras samtidigt som den är högkvalitativ förklarar respondent A. Hållbarhetsdata är ofta mer subjektiv mer likt en bedömning som gör att data inte alltid är väl korrelerad menar respondenten. En leverantör av data kan tycka att ett företag är hållbart medan en annan har helt andra åsikter vilket för AP-fond A innebär ett ständigt sökande efter bättre data som ger fullständig täckning och bra kvalitet. Enligt respondent A är data av kvalitet först och främst *relevant*, med andra ord att AP-fond A bedömer att informationen kommer ha någon påverkan på bolaget. Sedan ska informationen vara *fullständig* vilket innebär att det ska finnas data som täcker alla AP-fondens bolag så att den kan tillämpas på hela portföljen. Respondenten tar också upp att det kan förekomma fördröjning och lag i informationen och datan vilket också påverkar användbarheten och kvaliteten negativt.

Respondent A menar att GRI 207: Tax 2019 med de innefattande fyra upplysningarna inte är något som de egentligen efterfrågar men generellt vill AP-fond A att skatt ska adresseras på ett strukturerat sätt genom en skattepolicy som rapporteras transparent för att tydliggöra ansvar. Att bolagen har en skattepolicy kan vara användbart enligt respondent A om det inom ett svenskt bolag skulle finnas någon form av skatterelaterad risk. När AP-fond A investerar i internationella aktier är inte skatt och bolagens skattestrategi något som idag beaktas. Däremot

om ett svenskt bolag är förenat med någon form av hållbarhetsrisk, däribland skatterisk, kan AP-fond A välja att inte investera i det bolaget menar respondent A.

Det som innefattas i de fyra upplysningarna av GRI 207: Tax 2019 blir *väldigt detaljerat* och inte alltid relevant för AP-fond A. Respondenten lyfter att i dagens informationssamhälle tillförs mer information än som går att ta in varpå AP-fond A *tvings prioritera*. Allt fler organisationer, däribland GRI, tillhandahåller rekommendationer för hållbarhetsrapportering och uppmanar företag att redovisa information vilket leder till utmaningar hävdar respondent A, dels för företaget att rapportera all information, dels för investerare att samla informationen. Det ökade antalet rekommendationer skapar större mängd information som i sin tur gör det *svårt att urskilja vad som är användbart* och inte enligt respondent A.

Utifrån ett företagsperspektiv är ökad transparens kring skatt inte helt okomplicerat utan kan innebära att företag röjer konkurrenskänslig information. Land-för-land-rapportering, som är en av upplysningarna i GRI 207: Tax 2019, förklarar respondenten kan innebära utmaningar för rapporterande bolag eftersom det blir fler skattemyndigheter som är intresserade av dem. När bolagen börjar rapportera på landnivå där produktion sker i ett land samtidigt som försäljning till viss summa sker i ett annat land blir det plötsligt fler skattemyndigheter som, enligt respondent A, “alla vill åt kakan”.

Det finns dock en viss användbarhet av hållbarhetsrapporter och information om skatt menar respondent A. Om skatt är en hållbarhetsfråga och den kan påverka anseende och kostnader framöver är det alltid bra att frågan hanteras, dock förklarar respondenten att AP-fond A inte granskar informationen i detalj men vill gärna sända den signalen. Det är bra om bolagen adresserar informationen så att AP-fond A inte drabbas av problem kring bolagets anseende eller ökade kostnader. Respondent A tar upp Volkswagen och dieselgate som exempel där aktiekursen föll kraftigt. Det har tagit flera år för aktiekursen att återhämta sig vilket innebär att det finns problem som kan påverka under lång tid och respondenten menar att skatt kan medföra en sådan typ av risk.

Vidare tror respondent A att ökad transparens kring information om skatt *minskar risken för företags anseende eller ökade kostnader*. Respondenten förklarar att det får bolagen att tänka sig för en extra gång kring om myndigheter, investerare och samhället i allmänhet kommer ha synpunkter på agerandet. Ett exempel av ökad transparens som respondenten menar skapar

tryck, framförallt från media, är ersättningsrapporten som är en nyhet i årets årsredovisningar. Ledningsgruppen i ett industriföretag fick under år 2020 ganska stora bonusar menar respondent A samtidigt som bolaget tog emot statsstöd på grund av Corona krisen. När bolag rapporterar transparent kring sådan information skapas ett tryck vilket leder till frågor från media både till bolaget och AP-fond A som investerare.

Respondent A förklarar att information om skatt kan vara mer eller mindre viktigt beroende på vilken bransch bolagen verkar inom. Ett exempel är fastighetsbranschen som respondenten menar är högt belånad och där det kommit ny lagstiftning vilket skapat resonemang kring ränteavdrag. Det kan enligt respondent A vara regeländringar som kan få specifik påverkan på vissa branscher med viss typ av affärsmodell som kan påverkas men respondenten vet inte om det då är relevant att gå till hållbarhetsrapporten för att få information. På aktiemarknaden finns det analytiker som, när det kommer nya regelverk vilka påverkar branscher, räknar på hur dessa kommer påverka bolagens resultat framöver. AP-fond A tar därefter del av analytikernas räkenskaper och får på så sätt snabbare en bild av fenomenet än om förvaltarna ska läsa rapporterna där skatteinformationen redovisas menar respondenten.

Det kan dock vara användbart att ta stöd av hållbarhetsrapporter och information när skatt adresserats som en utmaning eller risk. Då kan det vara aktuellt, enligt respondent A, att genom hållbarhetsrapporten ta stöd för att se hur bolaget hanterar risken eller om de inte tar upp det alls. Vidare menar respondenten utöver detta att själva rapporteringen anger en *förväntan* på bolagen samt kan användas för att följa upp det arbete som tidigare gjorts om det skulle behövas. Respondenten förklarar att det i sådana fall är bolagsspecifikt eller rör ett mindre antal där bolagen har någon typ av utmaning, det är dock inget som görs för alla bolag.

Det finns enstaka fall, enligt respondent A, där AP-fond A avstått från att investera i bolag på grund av brist på information om skatt men det är inget som är dokumenterat. Frågan har diskuterats kring vissa enskilda bolag i den svenska portföljen. I den internationella portföljen där AP-fond A har en bredare utgångspunkt förklarar respondent A att bolagens hantering av skatt inte är något som påverkar investering i dessa bolag.

4.2 Intervju med AP-fond B

I intervjun framgår det inte hur länge respondent B arbetat på AP-fonden, däremot tyder den höga befattningen på lång erfarenhet och god kunskap inom hållbarhet och ägarstyrning. Således bidrar respondenten till studien genom uttalanden som används för att besvara frågeställningen på ett tillförande sätt. AP-fond B är engagerade ägare i sina investeringar varpå respondent B har mycket kontakt med de svenska bolagen och deras styrelse eftersom AP-fonden är stora ägare i dessa bolag. Respondenten har även en del kontakt med utländska bolag men menar att kontakten ser annorlunda ut. Genom att vara engagerade ägare kan AP-fond B påverka bolagen i rätt riktning. AP-fond B omfattas av regelverk som betonar att AP-fonden ska vara en föredömlig förvaltare samt bidra till hållbar utveckling i den mån det inte påverkar huvudmålet. Huvudmålet beskriver respondenten som ett evighetsuppdrag och innebär att ha hög avkastning till vettig risk. Förvaltning av medlen ska ske till största nytta för Sveriges pensionärer, både nuvarande men också framtida. Respondent B anser att hållbarhetsfrågor i sig är lönsamma att implementera på lång sikt men att de på kort sikt motsätter varandra.

4.2.1 Skatt som en hållbarhetsfråga

Respondent B anser att skatt bör ses som en hållbarhetsfråga men att den för bolagen som AP-fond B äger är *komplex* på flera olika sätt. Respondenten menar på att frågan är komplex dels för att bolagen kan göra avdrag som de tidigare år inte har kunnat utnyttjat varpå bolagen gör avdragen senare, dels handlar det ofta om vilket land bolaget ska betala skatt i vilket leder till att fler nationer har synpunkter på hur bolagen agerar. På så sätt hamnar bolagen i ett så kallat moment 22 eftersom nationerna inte är överens och därmed vill erhålla skatten själva, varpå AP-fond B anser att bolag som är i en skattetvist ses som en varningssignal.

Respondent B påpekar att det även finns andra varningssignaler än skattetvister kopplade till skatt. Om bolagens faktiska skattenivå avviker kraftigt från den teoretiska skattenivån anses det vara en varningssignal enligt respondent B, speciellt om det framträder flera år i rad. Respondenten menar dock att den faktiska skattenivån kan skilja sig från den teoretiska vid enstaka tillfällen, exempelvis om bolaget gått med förlust. Det är först när skattenivåerna skiljer sig över en hel konjunkturcykel som respondenten klassar den som en varningssignal.

Eftersom det är viktigt att bolagen har en skattepolicy enligt respondent B anser AP-fonden att en dålig beskrivning av hur bolaget hanterar skatt i hållbarhetsrapporterna är en *varningssignal*.

Skulle ett bolag bli anklagade för skattefusk eller aggressiv skatteplanering kan det förstöra värden hos bolaget som blir till en *varumärkesrisk* för AP-fond B. Utifrån regelverket antas att AP-fonden ska investera på sådant sätt att trovärdighet skapas hos det svenska folket, vilket innebär att AP-fonden inte bör bli associerade med skattefusk eftersom det kan leda till *minskat förtroende*. Vidare menar respondenten att AP-fond B inte har några detaljerade krav på hur bolagen betalar skatt, men däremot har AP-fonden krav på att bolagen ska se skatt som en viktig fråga och att de således har beslutat om en skattepolicy.

4.2.2 Användbarheten av en ökad transparens i hållbarhetsrapporterna

Efterfrågan på transparens kring de fyra upplysningarna som utgör GRI 207: Tax 2019 menar respondent B har ökat och förklarar att AP-fond B är en del av den ökade efterfrågan. Att vara transparent kring skatt menar respondent B är viktigt, speciellt om bolaget anklagats för att skattefuska. Således besitter respondenten all den information som krävs för att förstå *bolagets inställning till skatt*. Ökad transparens från företagens sida vad det gäller redogörelse kring skatt kan minska risker som finns kopplade till ämnet menar respondenten. Vidare förklarar respondenten om bolaget redovisar hur de hanterar skatt bidrar det till att de i mindre utsträckning agerar opassande.

Skatterelaterad information kan användas som verktyg för att *påverka bolagen* i rätt riktning beskriver respondent B. Om AP-fond B, som förvaltare, upptäcker att det finns risker och utrymme för förbättring tar de som investerare kontakt med bolaget och försöker påverka snarare än att sälja innehavet.

“Ingenting blir ju bättre av att vi (AP-fond B) säljer våra aktier, det påverkar ju inte ett dugg. Därför då är det någon annan som köper aktierna och så fortsätter bolaget precis som tidigare.” - Respondent B

Skattepolicyn anses vara av vikt vid skatteproblematik eftersom den behandlar bolagets inställning till skatt samt *sätter ramar för hantering* av skatt längre ned i bolaget. Respondenten menar att det är styrelsens uppgift att se till att skattepolicyn följs av alla i bolaget. Det som tas upp i skattepolicyn ska vara tydligt, kort och koncist med innehållsmässigt viktiga aspekter samt att den ska vara *lättillgänglig*, dock menar respondenten på att de inte går in och kontrollerar hur policyn är upplagd.

Informationen kring bolagets skattepolicy är även användbar vid *investeringsbeslut* där den ingår i en allmän undersökning AP-fond B gör vid investering i ett bolag. Respondenten beskriver investeringsprocessen som annorlunda för en institutionell investerare jämfört med en privat investerare. En institutionell investerare, menar respondent B, får som uppgift att investera i ett antal bolag för att efter investeringen sålla bort de bolag som de inte anser går i linje med AP-fondens regelverk. Det är sällan respondenten sätter sig in i bolaget hållbarhetsrapporter innan investeringen, utan sker om det handlar om ett nytt, litet bolag som AP-fonden inte tidigare investerat i.

Något respondent B understryker som viktigt är att vara transparent och öppen med allt rörande skatt i bolaget, alla delar av bör således vara med i hållbarhetsrapporten. Dock är inte alla fyra upplysningar i GRI 207: Tax 2019 användbara för respondenten i fråga. Land-för-land-rapporteringen anser respondent B vara *komplex*, speciellt i stora koncerner med flertalet dotterbolag som är verksamma i olika länder. Det innebär att även om bolagen kan redovisa sådan information kan den vara svår för investerare, och allmänheten, att ta till sig varpå respondenten menar att det är bättre att sådan information görs tillgänglig för skattemyndigheter eller finanspolisen.

Den information som görs tillgänglig genom den fjärde upplysningen inom GRI 207: Tax 2019 kan också enligt respondent B vara känslig för bolagen att offentliggöra. Ett exempel som respondenten beskriver är när ett bolag sitter mellan två länders skattemyndigheter och blir anklagade för att i båda länderna göra fel och genom detta påverkas bolagets trovärdighet negativt. Samtidigt beskriver respondenten att det i ett sådant tillfälle gäller för bolag att kunna ta sig ur en sådan kris varpå öppenhet ofta är ett sätt att ta sig ur alternativt undvika kriser.

Eftersom granskning av hållbarhetsrapporter inte ingår i det dagliga arbetet ses den mer som ett uppslagsverk, mestadels vid jämförelse mellan bolag. Om ett fåtal bolag ska jämföras plockar respondenten ut den nödvändiga informationen medan vid flertalet bolag förlitar sig AP-fonden på externa databaser. Respondenten förklarar också att det i hållbarhetsrapporterna kan förekomma beskrivningar, dels inom skatteområdet men också andra, som egentligen inte har något bakomliggande stöd och uppfattas som tomma ord. Däremot uppskattas så mycket uppgifter om bolaget som möjligt varpå grundinställningen anses vara att *transparens är positivt*.

Respondenten menar dock på att transparens, i enskilda situationer, tenderar att bli *överflödig* där land-för-land-rapporteringen anges som exempel. Vidare måste bolagen också ha tid för att sköta sin verksamhet, inte bara rapportera förklarar respondenten och håller med om att det blir en fråga om kostnad kontra nytta. Det gäller att vara självkritisk också eftersom det är lätt att säga att bolagen måste rapportera mer varpå de får anställa fler personer enbart för en rapport menar respondenten.

Något som förvaltarna på AP-fond B efterfrågar är standardiserad data. Eftersom många investeringar genomförs krävs det att all data är på samma detaljnivå för alla bolag. Däremot skiljer sig förutsättningarna åt mellan olika bolag för att ta fram hållbarhets- och finansiell data, där respondenten anger branschen bolaget är verksam inom kan spela roll. Således bör det finnas en balans mellan standardiserad data och möjligheten för bolaget att själv beskriva sin verksamhet.

Respondent B är delaktig i ett EU-samarbete som tillkommit på EU-kommissionens uppdrag gällande hållbarhetsrapportering och att hitta bolag som utmärker sig inom hållbarhetsområdet. Genom samarbetet har det framkommit att information *måste presenteras på tre nivåer för att vara användbar* för bolagets intressenter. Den första nivån handlar om generell data som alla bolag måste redovisa för oavsett vilka de är. Vidare ska det även finnas data specifik för den bransch man tillhör och sist behöver det finnas data som bolaget själva kan bestämma över, varpå den sista delen inte kommer att vara standardiserad. Genom dessa tre nivåer kan investerare försöka förstå hur bolagen resonerar kring hur de tar sig an skatteproblematiken.

Bara några år tillbaka i tiden var det, enligt respondenten, många som menade att skatt var som vilken kostnad som helst och att den således skulle minimeras vilket respondenten förklarar att AP-fond B inte hållit med om. Respondent B menar att bolagen behöver ta hänsyn till andra saker vilket innebär att bolagen behöver beskriva vad de prioriterar samt vad de vill uppnå med sin skatt och skattepolicy.

4.3 Intervju med AP-fond C

Respondent C har arbetat inom finansbranschen i flertalet år och sedan cirka 15 år tillbaka arbetar respondenten på AP-fond C. Där innehar respondenten hög befattning inom området hållbarhet och ägarstyrning, vilket likt de andra respondenterna tyder på god kunskap inom studiens ämnesområde. Respondent C tar hållbarhetsaspekter i beaktning vid investeringar eftersom förvaltning av kapital ska ske enligt det regelverk som är framtaget, vilken AP-fond C omfattas av. Investeringar och förvaltning ska göras så att pensionen kan bibehålla den nivå som Riksdagen tagit fram även vid nedgångar i konjunkturen varpå respondent C:s uppgift är att förvalta kapitalet på sådant sätt att detta uppfylls. AP-fond C har mycket kapital under sin förvaltning som är fördelat på cirka 50 procent aktier, 20-30 procent räntor och resterande kapital är investerat i alternativ (fastigheter) på onoterade handelsplatser.

4.3.1 Skatt som en hållbarhetsfråga

Synpunkten gällande skatt överensstämmer enligt respondent C med det ställningstagande som Etikrådet tagit fram, vilket innebär att AP-fonden ska se skatt som en hållbarhetsfråga. Däremot har de ingen syn på vilken skattenivå Sverige har, hur man ska betala skatt och vem som ska betala den samt hur skattebördan ska fördelas. Respondenten menar att det är upp till staterna och politiker att bestämma det eftersom AP-fond C inte ska ses som en skattemyndighet. Beroende på den faktiska skattenivån påverkas AP-fondens möjlighet till konkurrens, exempelvis vid en hög bolagsskatt påverkas AP-fondens möjlighet till att konkurrera med andra negativt varpå respondenten poängterar att detta kan påverka den egna synen, dock inte offentligt. Vidare anser respondent C att bolagets styrelse bär ansvaret gällande bolagets skattebetalningar, med andra ord menar respondenten att styrelsen ska se till att bolaget betalar den skatt som den är ålagd att betala. Således ska styrelsen se till att bolaget följer den nationella eller internationella lagstiftningen där bolaget är verksamt.

Respondent C menar att för AP-fond C är skatt en kostnad lik alla andra däremot kan det finnas olika synpunkter på den eftersom skatten går till det allmänna. Således kan bolagen skatteoptimera, där skatteoptimera innebär att bolaget skatteplanerar, så länge styrelsen ser till att bolaget följer lagstiftningen. Vidare menar respondenten att *aggressiv skatteplanering inte accepteras* av AP-fond C eftersom det kan påverka fondens anseende. På så sätt får inte den drivande faktorn i en affär vara det skattetekniska eftersom detta anses vara aggressiv

skatteplanering. Respondent C menar att det finns två anledningar till detta, dels är det *inte samhällsekonomiskt optimalt*, dels innebär det en *anseenderisk för ägarna*.

Ett exempel som respondenten beskriver är fallet där det uppmärksammades att Starbucks, som etablerat sig i Europa, aldrig betalat skatt i Storbritannien. Bolagets representanter kallades till förhör och ifrågasattes eftersom de nyttjar Storbritanniens infrastruktur som vägar, elnät och fastigheter men sänder intäkterna till en stat där ingen skatt betalas. Respondent C menar att Starbucks är ett typiskt exempel på sådant som AP-fond C inte accepterar. För att undvika aggressiv skatteplanering diskuterar förvaltarna på AP-fond C således skattetransparens med de svenska bolag vilka de investerar i.

4.3.2 Användbarheten av en ökad transparens i hållbarhetsrapporterna

Tidigare kunde, enligt respondent C, hållbarhet generellt klassas som något utav en “sidovagn” för bolagens verksamhet. Sedan en tid tillbaka har hållbarhetsfrågor däremot blivit avgörande för om bolagen erhåller *existensberättigande* av omgivningen eller inte. Respondenten beskriver att FN:s utvecklingsmål gjort att bolag blivit mer medvetna om sitt hållbarhetsarbete. I och med detta har bolagen anpassat sin verksamhet vilket lett till att transparensen blivit mer tydlig.

Respondent C menar att *transparens är jätteviktigt* men att bolagen däremot inte är transparenta om allt i bolaget, varpå bolagen enbart kommer redovisa för det minsta som lagstiftningen kräver. En ökad transparens från bolagens sida innebär för investerare att de själva kan värdera den tillgängliga informationen och utifrån bedömningen besluta om investeringen ska genomföras, därav är det inte upp till bolagen att bestämma vilken information som är av vikt för investerare. Anledningen till att bolagen är restriktiva gällande transparens menar respondent C är på grund av att informationen kan vara stötande för politiker (lagstiftare), tillsynsmyndigheter såsom Skatteverket, investerare och kunder. Däremot vill AP-fond C att bolagen ska stå för det beslut man tar i bolaget och därmed vara transparenta kring dessa. Respondenten menar på att bolagen måste förstå att fördelarna med transparens innefattar *förtroende* och för att skapa långsiktigt förtroende krävs det att bolaget vågar vara öppen hela tiden.

Hållbarhetsrapporter är något som respondent C förklarar att förvaltare på AP-fond C läser precis som all annan rapportering företagen ger ut. Den information som bolagen lämnar i

hållbarhetsrapporterna är något som enligt respondenten utgör en del av *underlaget till investeringsbeslut*. Däremot är denna information sällan styrande i investeringsbeslutet men kan vara avgörande i vissa situationer.

Ett exempel som nämns är ett bolag inom klädbranschen som bojkottas i Kina på grund av goda hållbarhetsskäl. Respondenten menar att det arbete som gjorts är bra men att det även påverkar AP-fonden som investerare negativt kring investeringarna. Ska en investerare ta en hållbarhetsrisk ska den vara en potentiell *möjlighet att skapa värde*, vilket det aktuella bolagets fall inte var. I dessa typer av situationer kan således hållbarhetsfrågor vara viktiga vid investeringsbeslut enligt respondent C, däremot kan investeringen ändå genomföras om respondenten anser att hållbarhetsrisken är värd att bära. Finns det hållbarhetsrisker, däribland risker kring skatt, kan AP-fond C med aktiv bolagsstyrning påverka och skapa förändring i rätt riktning antyder respondenten.

AP-fond C efterfrågar ökad transparens kring skatt. Enligt respondent C var fonden en av de första som uppmanade bolag att upprätta en skattepolicy. Sedan några år tillbaka läggs stor vikt vid att svenska bolag bör ha en publik skattepolicy som är fastställd av styrelsen. Vidare vill AP-fonden att skattepolicyerna ska vara förankrad i bolaget samt att den kommuniceras utåt. Respondent C tar upp ett exempel vad gäller ett telekombolag som tidigare inte hade någon skattepolicy. Där diskuterades att bolaget bör ha en policy samt publicera den för att vara transparent och på så sätt "ha ett rent papper när det gäller skattefrågan".

Respondenten betonar vikten av att vara transparent samt berätta vad som är tänkt att utföras i stunden för att inte undanhålla och istället berätta om några år. Transparens handlar inte om ett minimikrav, enligt respondent C, utan innebär att all information redovisas. På så sätt skapas *långsiktigt förtroende* varpå det enligt respondenten ska vara som en öppen bok. Det är också enligt respondent C viktigt att ha en *intressentdialog*, vilket är en av upplysningarna i GRI 207: Tax 2019, men att ämnet skatt vid dessa dialoger inte diskuteras med varken deras egna intressenter eller med bolagen.

Vidare menar respondent C att information om skatt som görs tillgänglig kan vara användbar vid bedömning om skatt kan komma att bli en *anseenderisk* eller inte. Samtidigt beskriver respondent C att ett bolag inom industribranschen i princip aldrig har betalat en krona i bolagsskatt i Sverige och skälet till det är att de betalar skatt där deras produkter tillverkas och

säljs. Respondenten menar att det inte varit någon anseenderisk kring bolaget varpå det inte verkar vara ett stort problem. Respondent C förklarar att det däremot finns ytterligare ansvar än att följa lagen. Bolag måste således agera mer noggrant för att ha ett långt säkerhetsavstånd till lagen. Detta menar respondent C är framförallt viktigt eftersom AP-fond C förvaltar andra människors pengar varpå även de bör hålla ett ordentligt säkerhetsavstånd från att göra fel för att inte bli misstrodda.

4.4 Gemensamt uttalande om skatt från Etikrådet

Ett antal av de svenska AP-fonderna samarbetar kring hållbarhetsfrågor under Etikrådet. Enligt Etikrådet (2020b) har bolag rätt att minska sin skattebelastning inom lagens ramar genom att tillämpa skatteplanering, däremot ska detta inte ske genom aggressiv skatteplanering. Etikrådet (2020b) menar att aggressiv skatteplanering skapar *risker kring bolagets trovärdighet* vilket kan ha negativ påverkan för dess ägare varpå området är en kärnfråga för investerare.

Etikrådet (2020b) definierar aggressiv skatteplanering som när bolag uttryckligen följer skattelagstiftningen men inte dess anda. Aggressiv skatteplanering kan även medföra, förutom risker kring trovärdighet, ökade *finansiella risker* vilket i sin tur kan innebära negativ påverkan på *bolagets värde*. Detta menar Etikrådet (2020b) är anledningen till att Etikrådet och AP-fonderna är engagerade i skattefrågan.

Vidare hävdar Etikrådet (2020b) att ökad transparens och frivillig redovisning uppfattas minska risker kopplade till skatt. De risker som Etikrådet (2020b) ser i förhållande till skatt och aggressiv skatteplanering är:

- skärpt lagstiftning varpå bolagets framtida vinster efter skatt kraftigt kan minska,
- negativ påverkan på bolagets anseende hos kunder och andra typer av intressenter,
- finansiell osäkerhet då skattekostnader påverkas av skatteutredningar och skatterevisioner samt
- försämrade relationer till nationella eller lokala myndigheter, vilka i sin tur kan medföra förlust eller förseningar av tillstånd att utöva verksamhet.

Ökad transparens är också något som Etikrådet (2020b) menar underlättar för investerare att bedöma och analysera bolagens skatterisker varpå bolagens styrelse ska besluta om skattepolicy samt ansvarar för att den implementeras och offentliggörs. Vidare ligger det yttersta ansvaret hos bolagets styrelse att lagar och regler på skatteområdet efterföljs. Det är enligt Etikrådet

(2020b) inte ägarna eller investerarna som ska kontrollera att detta sker utan ansvaret åläggs bolagets revisorer, skattemyndigheter och rättsliga myndigheter.

4.5 Sammanfattning av empiri

Samtliga respondenter anser att skatt bör ses som en hållbarhetsfråga, vilket går i enlighet med det gemensamma ställningstagandet några av AP-fonderna har genom Etikrådet. Däremot är skatt en komplex fråga och som kan påverka förutsättningarna att bedriva långsiktig verksamhet. Aggressiv skatteplanering är något som inte accepteras av varken AP-fonderna eller Etikrådet varpå bolagen bör ha upprättat en skattepolicy att förhålla sig till. Vidare framgår att det inte är AP-fonderna som ska se till att skattepolicyen följs utan det ansvaret åligger bolagens styrelser. Bolagens skattepolicy är användbar om bolaget är förknippad med något skatterelaterad risk.

Viss skillnad i det empiriska materialet föreligger kring synen på skattekostnad. Medan en av respondenterna menar att skatt inte är som vilken annan kostnad som helst förespråkar en annan att skatt är en kostnad lik alla andra. Däremot poängterar respondenten att det finns olika syn på detta eftersom skatt utgör en viktig inkomstkälla till allmänheten.

Enligt respondenterna är transparens viktigt i förhållande till skatt, speciellt om bolaget anklagats för att skattefuska. Däremot är bolagen inte transparenta kring allt i verksamheten varpå de enbart kommer redovisa för det minsta som lagstiftningen kräver. En av respondenterna förklarar även att transparens kring skatt kan minska risken för bolagens anseende eller ökade kostnader. Det empiriska materialet tyder dock på att transparens även kan bli överflödigt men att grundinställningen hos samtliga respondenter anses vara att transparens är positivt.

Användbarheten av hållbarhetsrapporten skiljer sig åt mellan respondenterna. En läser den inte alls, en annan använder den i specifika situationer och den tredje läser hållbarhetsrapporten precis som all annan information bolagen redovisar. En respondent menar att det är svårt att få data som är fullständig, varpå det framkommer att data måste presenteras på tre nivåer för att anses användbar av en annan respondent. En av de upplysningar som görs tillgänglig genom GRI 207: Tax 2019 anses enligt en respondent vara för komplex vilket har negativ påverkan på användbarheten av denna för studiens respondenter.

5. Analys

Iföljande kapitel ställs det empiriska materialet i förhållande till den teoretiska referensramen. De identifierade teman som studien utgår ifrån är skatt som en hållbarhetsfråga, transparens och användbarheten av hållbarhetsrapporten och skatterelaterad information. Slutligen används modellen om informationsbelastning för att diskutera om informationen i GRI 207: Tax 2019 upplevs användbar eller inte.

5.1 Skatt som en hållbarhetsfråga

Utifrån den empiriska datainsamlingen tyder studiens resultat på att skatt bör ses som en hållbarhetsfråga vilken kan medföra risker för bolag som också kan få konsekvenser för investerare. I likhet med Bird och Davis-Nozemack (2016) visar studiens empiri att skatteundandragande inte kan anses samhällsekonomiskt försvarbart men samtidigt menar respondent C att ett bolags skattekostnad är en kostnad lik alla andra. Respondenten poängterar dock att det kan finnas olika syn på detta eftersom skatt bidrar till allmänheten vilket också GRI (2019) påpekar genom att beskriva skatt som en viktig inkomstkälla för finanspolitiken samt den makroekonomiska stabiliteten. Däremot anser respondent B att skatt inte är som vilken annan kostnad som helst utan istället måste bolagen ta hänsyn till andra aspekter, såsom vad de prioriterar samt vad de vill uppnå med sin skatt och skattepolicy.

De olika perspektiven respondenterna har angående skatt kan jämföras med tidigare studier av Venter et al. (2016) som klargör att det finns två sidor av bolagets ansvar i förhållande till skatt. Uppfattningen att skatt är en kostnad likt vilken annan kan likställas med ansvaret att maximera företagsvärdet. På kort sikt kan det därför vara eftersträvsamt att minimera bolagets skattekostnader. Vidare indikerar studien att företag har ytterligare ansvar gentemot samhället eftersom skatt utgör medel som går till finansiering av gemensamma medel. Samtidigt framkommer att ett bolags skatteplikt kan påverka andra värden som i sin tur kan vara avgörande för förmågan att bedriva långsiktig verksamhet vilket antyder att det inte anses önskvärt att behandla skatt som vilken kostnad som helst.

Enligt studiens resultat är det styrelsen som ansvarar för att bolagets skattepolicy offentliggörs samt följer aktuell skattelagstiftning, vilket i det empiriska materialet framgår är en viktig aspekt för respondenterna. Vikten av att följa lagstiftning styrks av Bird och Davis-Nozemack

(2016) som bolagets skyldighet eftersom de således redogör för sitt ansvar gentemot sina intressenter gällande frågor som berör hantering av skatt. I studiens empiri framgår att skatteundandragande och aggressiv skatteplanering riskerar att få följder i form av strängare lagstiftning som minskar användningen av metoder som kringgår systemet, vilket tidigare studier av Hoopes et al. (2018) visar medfört negativa reaktioner på aktiemarknaden. Hoopes et al. (2018) menar att detta beror på att investerare förknippar strängare regelverk med ökade kostnader till följd av ökad myndighets- och allmän granskning, vilket också studiens respondenter belyser eftersom risken för ökad myndighetsgranskning påverkar bolagets anseende och på sikt dess kostnader.

Vidare belyser studien att bolagets skatteplikt kan medföra risker av försämrat rykte och kostnader i koppling till regelefterlevnad i likhet med Venter et al. (2016). Ytterligare risker som beskrivits är framförallt anseenderisken som följer av aggressiv skatteplanering. En sådan skatteplanering leder till minskat förtroende dels för AP-fonderna som investerare men också för bolaget som de investerat i, varpå det av empirin framgår att aggressiv skatteplanering inte accepteras. Eftersom AP-fonderna omfattas av krav på långsiktig lönsamhet till låg risk samt föredömlig förvaltning genom hållbara investeringar och ansvarsfullt ägande antas skatt vara en kärnfråga för investerarna, vilket styrks av Etikrådets (2020) ställningstagande om skatt.

5.2 Transparens

Resultatet visar att transparens kring information om skatt kan bidra till att minska riskerna förknippade med företagets hantering av skatt, varav samtliga respondenter förespråkar transparens och menar att det är av stor vikt. Enligt studiens resultat är transparens i förhållande till skatt av vikt eftersom bolaget har ett ansvar och bör rapportera en skattepolicy med inkluderande intern ansvarsfördelning. Vidare medför ökad transparens kring skatt att investerare erhåller all information som krävs för att förstå bolagets inställning till skatt. Detta styrks av det gemensamma uttalandet i Etikrådet (2020) som menar att ökad transparens underlättar för investerare att bedöma och analysera bolagens skatterisker, varpå styrelsen ska ha beslutat om en skattepolicy som även offentliggörs. Studiens resultat antyder med andra ord att AP-fonderna uppskattar ökad transparens angående skatt eftersom det minskar riskerna för negativ påverkan på bolagen. GRI (2019) menar att GRI 207: Tax 2019 möjliggör signalering om potentiella risker kopplade till organisationers skattepraxis vilket också framgår av Etikrådet (2020) att transparens om skatt bidrar till. Därmed fyller informationen en funktion och kan anses vara indirekt användbar för AP-fonderna. I likhet med Venter et al. (2016) anses

det därför lämpligt att företag är transparenta och tillhandahåller skatterelaterad information i företagens rapporter. Vår studies resultat finner att ökad skattetransparens bringar fördelar eftersom AP-fonderna ser att den minskar risker och kostnader i förhållande till myndighetsgranskning vilka är aspekter som styrks av Venter et al. (2016). Som tillägg visar resultatet däremot att AP-fonderna inte i detalj granskar informationen om skatt men samtidigt är det relevant att informationen finns tillgänglig för att det bringar fördelar.

En respondent belyser att vikten av transparens ökat den senaste tiden och menar att transparens blivit mer tydligt som till stor del beror på FN:s utvecklingsmål. Transparens i hållbarhetsrapporterna innebär att bolagen redogör för sitt ansvar och således kommunicerar detta till sina intressenter. Ytterligare ses det som ett sätt att främja offentliggörande, öppna beslutsprocesser och ökar ansvarstagandet (Ball, 2009), vilket Thøger Christensen (2002) menar möjliggör insyn i företagets verksamhet för dess intressenter. Samtidigt menar respondent C att bolag, trots att transparens är viktigt, helst inte är transparenta kring allt i bolaget. Bolagen kommer enbart att redovisa det som lagstiftningen kräver och inte utöver detta. Anledningen till att bolag är restriktiva kring transparens är, enligt studiens resultat, att ökad information och insyn kan vara stötande för olika typer av intressenter varpå dessa kan ifrågasätta bolaget. Samtidigt antas att intressenter istället kan ifrågasätta anledningen till att bolag är restriktiva samt undviker insyn i verksamheten vilket kan skapa spekulationer och misstro. På samma sätt som Thøger Christensen (2002) betonar indikerar resultatet att bolagen måste våga vara öppna och inse att de kan erhålla fördelar genom ökat förtroende. Studien av Thøger Christensen (2002) utgår från företagskommunikation medan denna studie fångar AP-fondernas upplevda användbarhet av ökad transparens kring skatt som en del av hållbarhetsrapporten. Även om viss skillnad finns inom de studerade områdena finner båda studierna att transparens är positivt för de rapporterade företagen vilket också kan gynna intressenterna.

I studiens empiri framgår att transparens är viktigt i förhållande till skatt eftersom det tydliggör för bolagens ansvar. Det kan antas att bolag som i större utsträckning är transparenta inte undanhåller dess omgivning information om verksamheten. En av respondenterna upplever att transparens bidrar till större ansvarstagande hos företagen kring deras agerande vilket gör att de i mindre utsträckning agerar opassande. I likhet med Dubbink et al. (2008) förbättras bolagens inställning av ärlighet, öppenhet och engagemang kopplade till bolagens samhällsansvar genom ökad transparens.

Studiens resultat belyser även att transparens kring skatt är av vikt vid skatteproblematik eftersom den behandlar bolagens inställning till skatt och därmed sätter ramar för hantering av skatt längre ned i bolaget. Ökad transparens kring skatterelaterad information är speciellt viktigt om bolaget anklagas för skattefusk. Således tyder resultatet på att investerare besitter all den information som krävs för att förstå bolagets inställning till skatt. Därav är grundinställningen att transparens är viktigt, vilket också går i enlighet med det gemensamma uttalandet i Etikrådet (2020).

Dubbink et al. (2008) lyfter två negativa aspekter av ökad transparens, dels innebär det en stor kostnad för bolagen, dels kring intressenters förmåga att ta till sig information som görs tillgänglig (se ytterligare diskussion i avsnitt 5.4). En respondent menar att GRI kan vara en bidragande faktor till ökad transparens generellt i hållbarhetsrapporterna men att det ur ett företagsperspektiv inte är helt okomplicerat. Ur studiens resultat framgår att ökad transparens kan bidra till att bolagen avslöjar konkurrenskänslig information samt i enskilda situationer kan transparens bli överflödig. Precis som Dubbink et al. (2008) belyser finns det, enligt respondent A och B, kostnader kopplade till ökad transparens varav det enligt en av respondenterna kan bli en fråga om kostnad kontra nytta för bolagen. Som utomstående kan det vara lätt att förespråka att bolagen måste rapportera mer men bolaget måste också ha tid att sköta sin egen verksamhet. I motsatt till övriga respondenter menar respondent C, i likhet med vad tidigare forskning av Thøger Christensen (2002), att bolag måste tillfredsställa efterfrågan på ökad transparens. På så sätt går respondent C:s uttalande i linje med de fördelar Dubbink et al. (2008) nämner att transparens bidrar till, snarare än de nackdelar som tidigare respondenter diskuterat.

5.3 Användbarhet

Resultatet av studien tydliggör att den generella användningen av hållbarhetsrapporterna skiljer sig åt mellan respondenterna. Variationen av användbarheten av hållbarhetsrapporter kan jämföras med tidigare studier av Berthelot et al. (2012). De fann att investerare värdesätter tillhandahållandet av hållbarhetsrapporter eftersom de menar att investerare förväntar sig att synliggörandet av hållbarhetsarbetet leder till framtida kassaflöden och ett starkare varumärke. Även fast användningen skiljer sig åt mellan respondenterna beskriver samtliga att hållbarhet generellt har en stor påverkan på ett bolags förmåga att bedriva en långsiktig verksamhet. Respondenterna anser att hållbarhetsfrågor blivit lönsamma att implementera samt är avgörande för bolagens existensberättigande och långsiktiga överlevnad. Samtliga AP-fonder

kan därför gynnas av att bolag tillhandahåller hållbarhetsrapporter där hållbarhetsarbetet kommuniceras transparent eftersom det kan vara avgörande för bolagen fonderna investerat i.

Det framgår ur det empiriska materialet att skatterelaterad information är användbar i de situationer bolagets hantering av skatt är kopplad till en risk. Studiens resultat visar därmed att hållbarhetsrapporten, i olika utsträckning, är användbar för samtliga respondenter eftersom den kommer till nytta åtminstone i något avseende vilket således stämmer överens med Johansson et al. (2017) som menar att detta är det övergripande målet med upprättandet av hållbarhetsrapporten.

5.3.1 Användbarhet av GRI 207: Tax 2019

Studios resultat indikerar att de fyra upplysningar som GRI 207: Tax 2019 består av anses mer eller mindre användbara enligt respondenterna. Samtliga respondenter anser att det är användbart att bolagen har en skattepolicy vilken den första upplysningen av GRI 207: Tax 2019 behandlar (GRI, 2019). GRI 207-1 handlar om bolagets inställning till skatt vilken i standarden benämns skattestrategi men av respondenterna kallas skattepolicy. Framförallt betonar respondenterna att bolagets skattepolicy är användbar om det skulle finnas någon form av skatterelaterad risk. Vidare har det framkommit att skattepolicyn anses viktig eftersom den sätter ramar för hantering av skatt i bolaget. Rapportering om hantering av skatt vilken den andra upplysningen, GRI 207-2, innefattar kan enligt GRI (2019) påverka rykte och ekonomiska mål. Empirin har resulterat i att ämnet skatt och bolagets förhållningssätt till skatt kan medföra finansiella risker dels kring varumärke, dels kring anseende vilka kan få konsekvenser för ett bolags värde. Samtidigt framhävs att riskerna minskar när bolag är mer transparenta samt rapporterar sin policy och hantering. Enligt en respondent kan det vara användbart att ta stöd av hållbarhetsrapporten om skatt adresserats som en utmaning eller risk. Detta för att se hur bolaget rapporterat hantering av risken och sedan använda informationen vid uppföljning. På så sätt indikerar studiens resultat att det finns en upplevd användbarhet av första och andra upplysningen av GRI 207: Tax 2019.

Information om hur bolaget hanterar samt adresserar skatt och eventuella risker kopplade till frågan kan sedan användas i det förbättringsarbete som AP-fonderna bedriver genom dialog med de svenska bolagen de investerat i. I likhet med studiens iakttagelser menar Dubbink et al. (2008) att ökad transparens möjliggör påverkan i ansvarsfull riktning. Detta eftersom det underlättar för AP-fonderna att konfrontera ett företags handlingar om dessa synliggörs.

Resultatet antyder att förbättring skapas på bästa sätt genom att ha en dialog med bolaget i fråga istället för att sälja innehavet. I och med att ökad transparens möjliggör insyn kan det tänkas vara viktigt för de inkluderade AP-fonderna i studien eftersom alla omfattas av lagstiftning som belyser att dem ska vara ansvarsfulla både i förvaltning och ägarstyrning. Respondent A menar att rapporteringen av information om skatt anger en förväntan på bolagen att de ska agera i enlighet med rapporten. Vidare belyser respondent B att själva rapporteringen bidrar till att de i mindre utsträckning agerar icke önskvärt varpå redovisningen av GRI 207-1 och 207-2 upplevs användbar.

Vad det gäller användningen och relevansen av GRI 207-3 om intressentdialog samt 207-4 om land-för-land-rapportering menar samtliga respondenter att det är information som kan vara överflödigt för AP-fonderna som investerare. Medan respondent A förklarar att information som görs tillgänglig genom GRI 207-4 kan innebära utmaningar för rapporterande bolag eftersom fler skattemyndigheter blir intresserade av bolagen, menar respondent B att informationen kan vara komplex att ta fram. Även om en stor koncern med flertalet dotterbolag i olika länder skulle kunna redovisa sådan information framgår det av resultatet att den är svår att ta till sig såväl för dem som investerare som för allmänheten varpå det antas bättre om sådan information görs tillgänglig för myndigheter. Till skillnad från Dutt et al. (2019) indikerar studiens resultat varken positiva eller negativa reaktioner på land-för-land-rapportering i den bemärkelse att informationen minskar informationsasymmetrin. Resultat tyder istället på att varken GRI 207-3 eller GRI 207-4 upplevs användbara för AP-fonderna. Däremot antyds att ökad transparens generellt kring information om skatt är positivt eftersom detta bidrar till att riskerna förknippade med bolagets skatteplikt minskar.

När tillgänglig information blir överflödigt för användare menar Bawden et al. (1999) att det leder till informationsöverbelastning (se vidare diskussion i avsnitt 5.4). Tidigare studier av Diouf och Boiral (2017) visar även att hållbarhetsrapporter som avslöjar allt för allmän och irrelevant information som är svår att analysera över tid upplevs mindre användbara av investerare. Studiens resultat antyder att samtliga upplysningar av GRI 207: Tax 2019 är väldigt detaljerade varav informationen inte alltid är relevant vilket kan innebära svårigheter att urskilja vad som är användbart och inte. Detta indikerar att ökad transparens kring de fyra upplysningarna om skatt medför att hållbarhetsrapporten upplevs mindre användbar på grund av ökad irrelevant information, vilken Diouf och Boiral (2017) beskriver har negativ påverkan på investerarens användbarhet av rapporten.

5.3.2 Användbarhet påverkas av hur informationen redovisas

Vidare spelar det också roll för respondenterna hur bolag redovisar information om skatt i sina hållbarhetsrapporter för att den ska uppfattas som användbar. GRI (2016) syftar till sex principer som ska säkerställa att rapportinnehållet är av kvalitet och på så sätt användbar. Av de sex principerna visar studiens resultat att fyra av dessa som viktiga i förhållande till de deltagande AP-fondernas förvaltning. Vidare belyser resultatet att den information som beskrivs i skattepolicyerna ska vara tydlig, kort och koncist med innehållsmässigt viktiga aspekter, med andra ord relevant, samt att den ska vara lättillgänglig. Respondent B förklarar att information i hållbarhetsrapporter ibland bara är tomma ord varpå det också kan antas viktigt att informationen är tillförlitlig. Bristen på tillförlitlighet indikerar att förbättringen av beslutsnyttan som Kamala (2016) beskriver att hållbarhetsrapporten inneburit inte är tillräcklig. Resultatet betonar att information generellt i hållbarhetsrapporter först och främst måste vara relevant, att den kan ha någon slags påverkan på bolaget samt att bolag behöver redovisa på samma sätt för att vara jämförbar. Respondent A menar att det finns viss brist på aktualitet i hållbarhetsrapporter och att det förekommer viss informationslagg. Empirin indikerar således i att tydlighet, tillförlitlighet, jämförbarhet och aktualitet är viktiga kvalitetsprinciper men det kan inte uteslutas att även balans och noggrannhet, som GRI (2016) också betonar, är viktiga.

Studios resultat antyder att det, i motsats till Kamala (2016), fortfarande finns förbättringsarbete att genomföra när det kommer till vissa aspekter av hållbarhetsrapporter och informationen som görs tillgänglig därigenom. I likhet med Diouf och Boiral's (2017) resultat tyder respondenternas sammanlagda åsikter om kvaliteten på hållbarhetsrapporterna att de ibland innehåller irrelevant och väldigt detaljerad information samt att det finns brist av aktualitet, tydlighet och tillförlitlighet. Vidare anser samtliga respondenter att information om skatt i form av de fyra upplysningarna i GRI 207: Tax 2019 inte alltid är relevanta eller användbara för AP-fonderna.

Studios resultat belyser även att det är svårt att få tillgång till data som är fullständig samtidigt som den täcker alla de bolag som fonden vill jämföra. Respondent B nämner ett EU-samarbete som uppkommit på EU-kommissionens uppdrag vilket innefattar att informationen i hållbarhetsrapporterna ska presenteras på tre nivåer för att anses vara användbar för ett bolags intressenter. På så sätt presenteras generell och specifik data kring bolagens verksamhet samt att en del är data som bolagen själva bestämmer över. Detta styrks av Borglund et al. (2021) som menar att informationen således möjliggör insyn i företaget vilket skulle kunna leda till att

investerare kan ta mer välgrundade beslut. Därav söker förvaltarna på de enskilda fonderna ständigt efter data med bättre kvalitet och som ger fullständig täckning.

5.4 Informationsbelastning

Studiens resultat antyder att hållbarhetsrapporter är något som tenderar att bli omfattande och detaljerade vilket för en investerare som äger aktier i flertalet bolag kan bli tidskrävande och ohanterbara att granska. Detta resultat kan likställas med fenomenet som Hwang och Lin (1999) beskriver genom att informationsbelastningen ökar och påverkar beslutsfattarens kapacitet negativt varpå informationshanteringen blir överbelastad, så kallad informationsöverbelastning. Hwang och Lin (1999) har studerat informationsbelastningens påverkan på beslutskvaliteten vid konkursförutsägelser. Genom analys av 31 falska konkursförutsägelser med olika mängd information påvisar de att beslutskvaliteten försämras av för stor mängd information. Vår studie, som genomförts i annan kontext, finner liknande resultat som Hwang och Lin (1999). Modellen om informationsbelastning kan således tillämpas även i kontexten av transparens kring skatteinformation. Anledningen till att studierna indikerar åt liknande resultat tros vara att beslutsfattare, oavsett vid konkursbeslut eller i förvaltning, upplever att mer information inte alltid underlättar utan snarare kan skapa utmaningar vid bearbetning.

Upplysningarna i GRI 207: Tax 2019 kan enligt resultatet av studien uppfattas som väldigt detaljerade och inte alltid relevanta för respondenterna. Tidigare studier från Hoq (2016) beskriver dessa två som vanligt förekommande anledningar till informationsöverbelastning. Resultatet visar att omfattande och irrelevant information kan skapa utmaningar för investerare. I likhet med Dubbink et al. (2008) försämras förmågan att ta in informationen på grund av ökad transparens, i detta fall ökad information om skatt som en hållbarhetsfråga i hållbarhetsrapporten. Vår studie tydliggör att det, på grund av ökat antal rekommendationer, skapas större mängd information. Denna information blir i sin tur svår att samla in samt att urskilja vad som är användbart och inte, vilken Bawden et al. (1999) tar upp som en av effekterna av informationsöverbelastning.

Våra iakttagelser tyder till skillnad från informationsunderbelastning, när användare inte besitter tillräckligt med information för att fatta välgrundade beslut (Hoq, 2016), att upplysningarna i GRI 207: Tax 2019 kan anses leda till för stor informationsbelastning eftersom användare uppfattar informationen som irrelevant och ohanterbar. Enligt modellen för

informationsbelastning ökar informationshanteringen i takt med den tillgängliga informationen till en viss gräns. Efter denna gräns minskar istället informationshanteringen i takt med att tillgänglig information ökar. För att undvika informationsöverbelastning bör således informationen som tillhandahålls vara relevant och tillräcklig för att uppfattas som informationsmatch.

Respondent B menar specifikt att information som görs tillgänglig genom GRI 207-4, land-för-land-rapportering, är komplex och kan vara svår för investerare att ta till sig varpå informationen kan tänkas ohanterbar. Hoq (2016) menar att en av orsakerna till informationsöverbelastning är när användaren har svårt att förstå informationen vilket studiens resultat antyder land-för-land-rapportering tenderar vara.

Vidare menar respondent A att även om information om hantering av skatt kan vara användbart vid uppföljning, kan det vara mer relevant att föra en dialog med bolaget eller att ta del av räkenskaper från aktiemarknadens analytiker för att få en snabbare bild av hur skatten kan påverka bolaget. Utifrån det empiriska materialet uppfattas granskning av hållbarhetsrapporter som tidskrävande för AP-fond A varpå det kan ses som att informationen blir ohanterlig. Det kan med andra ord tolkas som att ta del av information om skatt i hållbarhetsrapporten skapar ineffektivitet i jämförelse med andra metoder som respondenten beskriver. I likhet med tidigare forskning av Bawden et al. (1999) visar resultatet att potentiellt användbar information i hållbarhetsrapporten kan skapa ineffektivitet vilket tyder på att informationsöverbelastning föreligger.

Bawden et al. (1999) menar att det finns många olika perspektiv på samma information vilket innebär att användaren måste sälla bort onödig information för att hitta den som anses användbar. Studien tyder på att vi idag lever i ett informationssamhälle där det tillförs mer information än vad som går att ta in varpå det framgår att den måste prioriteras. Vidare antyder resultatet att GRI uppmanar företag att redovisa mer information kring verksamheten vilket leder till utmaningar för dels det rapporterade företaget att upprätta rapporter, och dels för investerare att samla informationen. Det ökade antalet rekommendationer skapar större mängd information som i sin tur skapar svårigheter att urskilja vad som är användbart eller inte. Hoq (2016) nämner flertalet orsaker till informationsöverbelastning varav svårigheter att hantera samt tidsbrist från användarens sida att analysera och förstå informationen. Dessa orsaker kan

appliceras på studiens resultat vilka till stor del sammanfaller med fenomenet informationsöverbelastning.

Resultatet tyder på att ansvaret kring hur bolagen hanterar skatt tillfaller myndigheter, politiker samt bolagens styrelse och revisorer. Resultatet indikerar att rapportering enligt GRI 207: Tax 2019 inte alltid är relevant utan för studiens respondenter anses intressentdialog samt land-för-land-rapportering irrelevant. Istället kan de två sista upplysningarna av standarden vara relevanta för myndigheter. I likhet med Hoq (2016) kan information i rätt mängd vara användbar men när individer inte kan hantera mängden tillgänglig information påverkas de negativt vilket kan tänkas bli resultatet av rapportering enligt GRI 207: Tax 2019 enligt studiens resultat.

5.5 Sammanfattning av analys

Utifrån den empiriska datainsamlingen tyder studiens resultat på att skatt bör ses som en hållbarhetsfråga. Enligt studiens resultat är det styrelsen som ansvarar för att bolagets skattepolicy offentliggörs samt följer aktuell skattelagstiftning, vilket framgår är en viktig aspekt för respondenterna. Vikten av att följa lagstiftning styrks av Bird och Davis-Nozemack (2016) som bolagets skyldighet eftersom de således redogör för sitt ansvar gentemot sina intressenter gällande frågor som berör hantering av skatt. Vidare belyser studien att bolagets skatteplikt även kan medföra risker av försämrat rykte och kostnader i koppling till regelefterlevnad i likhet med tidigare forskning av Venter et al. (2016).

Studios resultat finner att ökad skattetransparens bringar fördelar eftersom AP-fonderna ser att den minskar risker och kostnader i förhållande till myndighetsgranskning vilka är aspekter som styrks av Venter et al. (2016). Det kan antas att bolag som i större utsträckning är transparenta inte undanhåller dess omgivning information om verksamheten. En av respondenterna upplever att transparens bidrar till större ansvarstagande hos företagen kring deras agerande vilket gör att de i mindre utsträckning agerar opassande.

Ur studiens resultat framgår att ökad transparens kan bidra till att bolagen avslöjar konkurrenskänslig information samt i enskilda situationer kan transparens bli överflödigt. Precis som Dubbink et al (2008) belyser finns det, enligt respondent A och B, kostnader kopplade till ökad transparens varav det enligt en av respondenterna kan bli en fråga om kostnad kontra nytta för bolagen. I motsatt till övriga respondenter menar respondent C, i likhet med vad tidigare

forskning av Thøger Christensen (2002), att bolag måste tillfredsställa efterfrågan på ökad transparens.

Resultat indikerar att de fyra upplysningarna i standarden anses mer eller mindre användbara enligt respondenterna. Samtliga respondenter anser att det är användbart att bolagen har en skattepolicy vilken den första upplysningen innefattar. Information om hur bolaget hanterar samt adresserar skatt och eventuella risker kopplade till frågan kan sedan användas i det förbättringsarbete som AP-fonderna bedriver. I likhet med studiens iakttagelser menar Dubbink et al. (2008) att ökad transparens möjliggör påverkan i ansvarsfull riktning eftersom det underlättar för AP-fonderna att konfrontera ett företags handlingar. Flertalet respondenter menar att rapporteringen av information om skatt anger en förväntan på bolagen att de ska agera i enlighet med rapporten.

Vad gäller användningen av de två sista upplysningarna, intressentdialog samt land-för-land-rapportering, menar samtliga respondenter att det är information som kan vara överflödigt för AP-fonderna som investerare. Respondenterna förklarar att information som görs tillgänglig genom fjärde upplysningen kan innebära utmaningar för rapporterande bolag eftersom fler skattemyndigheter blir intresserade av bolagen samtidigt som informationen är komplex att ta fram. Resultatet tyder på att varken den tredje eller fjärde upplysningen upplevs användbara för AP-fonderna.

Till skillnad från informationsunderbelastning som föreligger när användare inte besitter tillräckligt med information för att fatta välgrundade beslut, tyder våra resultat på att upplysningarna i standarden kan anses leda till för stor informationsbelastning. Detta eftersom användare uppfattar informationen som irrelevant och ohanterbar. För att undvika informationsöverbelastning bör således informationen som tillhandahålls vara relevant och tillräcklig för att uppfattas som informationsmatch.

6. Slutsatser och diskussion

I detta avslutande kapitel följer en återblick av studiens syfte och problemformulering som sedan besvaras genom slutsatser utifrån analys av teoretiskt och empiriskt material. Vidare presenteras studiens bidrag samt förslag till vidare studier. Avslutningsvis formuleras etiska och samhällsliga aspekter följt av begränsningar med den genomförda studien.

6.1 Återblick av studiens problemformulering och syfte

Syftet med denna studie är att bidra med kunskap om den upplevda användbarheten av ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga för Sveriges AP-fonder. Det har konstaterats att efterfrågan kring en ökad transparens av skatterelaterad information ökat, däremot råder frånvaro av forskning kring varför marknaden efterfrågar sådan information. Således är denna typ av studie relevant att genomföra.

Således har följande frågeställning formulerats;

- *Hur upplever de svenska AP-fonderna att ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga i hållbarhetsrapporten bidrar, eller inte bidrar, till användbarhet?*

6.2 Studiens slutsatser

Studiens resultat antyder att information om skatt i hållbarhetsrapporten till viss del upplevs användbar av respondenterna men att det skiljer sig åt mellan de fyra upplysningarna som GRI 207: Tax 2019 består av. Upplysning 207-1 skattestrategi anses användbar om det aktuella bolaget skulle vara förknippade med någon form av skatterelaterad risk eftersom rapporteringen bidrar till att minska riskerna. Vidare upplevs rapportering av 207-2 om styrning, kontroll och riskhantering betydelsefull för AP-fonderna eftersom den dels sätter ramarna för hantering av skatt, dels kan användas som stöd i de situationer skatt har adresserats som en utmaning eller risk. Således anser respondenterna, med stöd av Etikrådet, att bolagets styrelse ansvarar för att bolaget upprättar en skattepolicy samt att den offentliggörs. De andra upplysningarna i standarden, 207-3 och 207-4, indikerar studiens resultat som inte användbara för respondenterna eftersom de anses vara komplexa, irrelevanta och ohanterbara, däremot kan andra intressenter, såsom myndigheter, finna informationen användbar. Informationen i 207-3 och 207-4 kan därför anses överflödiga för respondenterna. Det framgår av resultatet att GRI

207: Tax 2019 anses vara detaljerad och omfattande för AP-fonderna, vilket kan innebära utmaningar i form av att urskilja vad som är användbart eller inte.

Resultatet indikerar att skatt är ett ämne som kan medföra risker för AP-fonderna som investerare, bland annat kring minskat förtroende, försämrat rykte samt finansiella risker. Respondenterna i studien förklarar att riskerna kan minska om bolag är transparenta och offentliggör information om skatt. Studien antyder att bolag i mindre utsträckning agerar opassande om de är transparenta och rapporterar hur de hanterar skatt. Däremot påvisar studiens resultat i likhet med tidigare studier av Dubbink et al. (2008) att ökad transparens kan leda till att den tillgängliga informationen blir överflödigt. Således blir informationen ohanterbar och skapar ineffektivitet hos respondenterna eftersom de måste sälla bland information för att hitta det som är användbart. Genom att tillämpa teorin för informationsbelastning har studien kommit fram till att upplysningarna 207-3 och 207-4 framförallt leder till informationsöverbelastning för respondenterna. Eftersom informationen i ett sådant tillstånd upplevs irrelevant, överflödigt och ohanterbar kan studiens respondenter uppleva informationen i upplysningarna som inte användbara.

Sammanfattningsvis är information om skatt inte avgörande vid investeringsbeslut, däremot utgör informationen en del av beslutsunderlaget vid investeringar varpå bolagens hantering av skatt ändå anses vara användbar. Informationen om skatt är inte något som respondenterna granskar men anser ändå att den bör vara framtagen av bolagen och offentliggjord eftersom den bidrar till säkerhet vid investeringar och risker. Även om skatt inte är något som diskuteras med bolagen kan respondenterna vädja till bolagen att upprätta en skattepolicy vilken tillhandahåller nödvändig information som kan vara användbar för AP-fonderna. Informationen kan bidra med förståelse för företagets strategi, som behöver vägas in i investeringsbeslut eller för att föra fortsatta dialoger med företag som AP-fonder investerat i. Således tyder studiens resultat på att en ökad transparens är positivt, både för de rapporterade bolagen men även för AP-fonderna, däremot finns det indikationer på att transparens efter en viss mängd kan skapa utmaningar för respondenterna vilket påverkar användbarheten negativt. Avslutningsvis indikerar studiens resultat att de två första upplysningarna, 207-1 och 207-2, upplevs som mer användbara av AP-fonderna, medan de resterande två upplysningarna, 207-3 och 207-4, inte anses användbara för den här typen av intressent. Studien har även funnit att det spelar roll hur informationen redovisas för att den ska upplevas användbar.

6.3 Studiens bidrag

Studien bidrar med indikationer om AP-fonder på den svenska marknads upplevda användbarhet av en ökad transparens kring skatt som en del av hållbarhetsrapporten. Detta har resulterat i ökad kunskap om vad som gör informationen användbar och relevant för de svenska AP-fonderna. Genom denna studie kan rapporterade företag få insikt i vilka fördelar investerare kan erhålla när bolag är transparenta angående skattestrategi och -hantering. Eftersom GRI 207: Tax 2019 är en relativ ny standard (Perrone, 2020) är de tidigare studierna begränsade varpå författarna har utgått från liknande studier kring ämnet skatt. Därav bidrar studien med kunskap om hur upplysningarna i den nya skattestandarden upplevs som användbara eller inte samt vid vilka situationer.

Studiens resultat indikerar inte bara att användbarheten av ökad transparens kring ämnet skatt i hållbarhetsrapporten ibland uppfattas som överbelastning, utan resultatet är en del av en mer omfattande fråga. Ökad transparens och tillhandahållande av information är inte alltid önskvärt utan kan också innebära utmaningar för användare. Hållbarhetsrapporter blir mer innehållsrika samtidigt som det för företag blir kostsamt att ta fram all information. Det får som konsekvens att utmaningar skapas för intressenter att sälla bort överflödiga och irrelevant information men kan också innebära att den tillgängliga informationen blir ohanterbar. Ökad tillgång till information kan enligt teorin om informationsbelastning påverka informationshanteringen negativt, varpå det är av vikt att den information som görs tillgänglig verkligen fyller någon funktion och därmed kan bidra till användbarheten för den tilltänkta intressenten.

Vi kan med hjälp av studiens resultat ändå rekommendera företag att vara transparenta och redovisa skatterelaterad information i hållbarhetsrapporten även fast investerare ibland upplever överbelastning. Utifrån vår studie framkommer att särskilt skattepolicy samt hantering av skatt såsom styrning, kontroll och riskhantering är aspekter som bolag bör redovisa för att bidra till användbarhet för investerare. Vidare framkommer att annan information om skatt, som land-för-land-rapportering, kan vara användbart för exempelvis myndigheter vilket indikerar att detta också behöver redovisas. Att vara transparent och dela upp informationen kan bidra till att det blir lättare att plocka ur det som aktuella intressenter tycker är användbart för att också minska risken för överbelastning. Att redovisa information på tre nivåer, från generell data till branschspecifik och bolagsspecifik, har också framkommit ur studien som ett tillvägagångssätt för att tillfredsställa efterfrågan på information från verksamheten.

6.4 Förslag till vidare studier

Denna studie har undersökt hur de svenska AP-fonderna upplever att ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga bidrar, eller inte bidrar, till användbarhet, varpå studien fann delade resultat. Gemensamt för samtliga respondenter var att skattestrategi och hantering av skatt upplevdes användbara medan intressentdialog och land-för-land-rapportering inte upplevdes användbara för respondenterna.

Eftersom resultatet i denna studie tyder på att upplysningarna i GRI 207: Tax 2019 i viss utsträckning är användbara för de svenska AP-fonderna, skulle förslag till vidare studier således kunna vara att undersöka om GRI 207-3 och 207-4 upplevs användbara för andra typer av intressenter. Resultatet i denna studie indikerar att myndigheter skulle kunna vara intresserade av informationen som GRI 207-3 och 207-4 behandlar. Eftersom denna studie utgår från ett intressentperspektiv skulle förslag till vidare studier även kunna vara att undersöka ämnet ur ett företagsperspektiv för att öka förståelsen kring kostnaden att ta fram den information som ingår i GRI 207: Tax 2019.

6.5 Etiska och samhällseliga aspekter

Det kan, ur ett samhällsperspektiv, anses viktigt att bolagen redogör för hur de hanterar skatt eftersom den utgör en del av gemensamma medel i form av inkomstkällor. Därav har studien utgått från hur ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga bidrar, eller inte bidrar, till användbarheten för svenska AP-fonder. Bidraget är således att kunna öka förståelse kring användbarheten av tillgänglig information som bolag redovisar i hållbarhetsrapporter. Idag har samhällsintresset för hållbarhet generellt ökat varpå bolagen finner upprättandet av hållbarhetsrapporten av vikt eftersom de således kan redogöra för det ansvar de tar gällande hållbar utveckling, varav skatt är en sådan redogörelse.

Genom att identifiera utmaningar och risker kopplade till skatt kan bolagen erhålla ökad förståelse för hur information tillgänglig i hållbarhetsrapporterna bidrar till användbarhet för dess intressenter. Vidare kan kostnaden för att ta fram information i hållbarhetsrapporten bli omfattande för bolaget eftersom det kan anses komplext. Viss information som frivilliga standarder erhåller kan, för intressenten, bli irrelevant och ohanterbar varpå det kan antas att informationen klassificeras som överflödlig. Däremot antyder studiens resultat att företag som är transparenta och redovisar hantering av skatt i mindre utsträckning agerar oetiskt i

förhållande till skatt. Det antas viktigt ur ett samhällsperspektiv att företag inte agerar oetiskt genom aggressiv skatteplanering eller skatteflykt eftersom det berövar samhället från gemensamma medel. Av studiens resultat framgår att ökad transparens kring skatterelaterad information underlättar för investerare att påverka företag till att agera ansvarsfullt och etiskt vilket kan tänkas gynna samhället i stort. Genom att företag avslöjar information om skattehantering skapas en förväntan om att bolaget bör agera i enlighet med rapporteringen och om detta inte görs kan investerare samt även andra intressenters påtryckningar bidra till förändrat beteende.

6.6 Studiens begränsningar

Studiens resultat är begränsat eftersom resultatet inte kan generaliseras utan istället speglar de specifika respondenternas upplevelser om hur ökad transparens kring skatt som en hållbarhetsfråga bidrar eller inte bidrar till användbarhet. Vidare studier kan få andra resultat beroende på vilka AP-fonder som utgör urvalet. Därav är studiens resultat inte tillämpligt på alla AP-fonder däremot har det gett indikationer på att samtliga av Sveriges AP-fonder har liknande utgångspunkt gällande skatt som en hållbarhetsfråga. Författarna anser att resultatet inte hade påverkats om fler respondenter per AP-fond hade intervjuats eftersom det antas att varje enskild AP-fond har samma perspektiv på frågan genom hela organisationen. Ytterligare något som möjligen kan påverka resultatet om studien återskapas är valet av respondenter från vardera AP-fond. De som ingår i denna studie har hög befattning, god kunskap samt lång erfarenhet inom ägarstyrning och förvaltning vilket andra respondenter från AP-fonderna möjligen saknar. Respondenter som saknar kunskap och erfarenhet hade kunnat påverka resultatet genom att inte veta hur skattehantering kan påverka ett bolag och dess investerare.

En kvalitativ metod användes i studien för att kunna fånga den upplevda användbarheten vilket inte hade varit möjligt med en kvantitativ metod. Däremot skulle fler respondenter kunnat erhållas om en annan metod använts, vilket också hade varit möjligt om studien hade ett annat urval. Urvalet var från början begränsat eftersom det enbart finns sex svenska AP-fonder varav studien resulterade i ett urval om 50 procent av dessa. Urvalsstorleken hade kunnat påverkat det erhållna resultatet om ökad transparens av GRI 207: Tax 2019 bidrar, eller inte bidrar, till användbarhet. Det kan även diskuteras om trovärdigheten i studien hade ökat om den omfattade fler respondenter. Det gjordes försök till att fånga fler investerares upplevda användbarhet av skatt som en hållbarhetsfråga, dock var arbetet tidsbegränsat varpå tiden inte räckte till. Författarna anser att studien, trots de fåtalet respondenter, ändå fångar den upplevda

användbarheten på ett trovärdigt och tillfredsställande sätt eftersom studien ändå resulterat i slutsatser om att två av fyra upplysningar av GRI 207: Tax 2019 upplevs användbara. Resultatet kan också anses trovärdigt eftersom respondenternas svar i stort även överensstämmer med den dokumentstudie som gjordes av Etikrådets gemensamma ställningstagande vilket indikerar en viss mån av mättnad. Vidare har studien bidragit till kunskap om att ökad transparens inte alltid är önskvärt.

7. Referenslista

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. (uppl. 2). Liber AB

Amran, A. & Keat Ooi, S. (2014). Sustainability reporting: meeting stakeholder demands. *Strategic Direction*, 30(7), 38-41. <https://doi.org/10.1108/SD-03-2014-0035>

Andersson, L., Sandström, K. & Svensson, U. (2010). *Skatteplanering i aktiebolag; seriös skatteplanering för både bolaget och dig som ägare*. (uppl. 3). Elanders.

Ball, C. (2009). What is Transparency? *Public Integrity*, 11(4), 293-308.

DOI:[10.2753/PIN1099-9922110400](https://doi.org/10.2753/PIN1099-9922110400)

Bawden, D., Holtham, C. & Courtney, N. (1999). Perspectives on information overload. *Aslib Proceedings*, 51(8), 249-255. <https://doi-org.libraryproxy.his.se/10.1108/EUM0000000006984>

Berthelot, S., Coulmont, M. & Serret, V. (2012). Do Investors Value Sustainability Reports? A Canadian Study. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 19(6), 355-363. <https://doi.org/10.1002/csr.285>

Bird, R. & Davis-Nozemack, K. (2016). Tax Avoidance as a Sustainability Problem. *Journal of Business Ethics*, 151, 1009-1025. <https://doi.org/10.1007/s10551-016-3162-2>

Borglund, T., De Geer, H., Sweet, S., Frostenson, M., Grafström, M., Lerpold, I., Nordbrand, S., Sjöström, E. & Windell, K. (2021). *CSR och hållbart företagande*. (uppl. 3). Sanoma utbildning.

Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. (uppl. 3). Liber AB.

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory*. (uppl. 2). McGraw-Hill Education.

Diouf, D. & Boiral, O. (2017). The quality of sustainability reports and impression

management: A stakeholder perspective. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 30(3), 643-667. <https://doi-org.libraryproxy.his.se/10.1108/AAAJ-04-2015-2044>

Direktiv 2014/95/EU. *Stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy*. Europaparlamentet och Europeiska unionens råd. Hämtad 16 mars, 2021 från <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32014L0095>

Donaldson, T. & Preston L.E. (1995). The Stakeholder Theory of The Corporation: Concepts, Evidence, and Implication. *Academy of Management Review*, 20(1), 65-91. <https://doi.org/10.2307/258887>

Dubbink, W., Graafland, J. & Liedekerke, L. (2008). CSR, Transparency and the Role of Intermediate Organisations. *Journal of Business Ethics*, 82, 391-406. <https://doi.org/10.1007/s10551-008-9893-y>

Dutt, V.K., Ludwig, C.A., Nicolay, K., Vay, H. & Voget, J. (2019). Increasing tax transparency: investor reactions to the country-by-country reporting requirement for EU financial institutions. *International Tax and Public Finance*, 26, 1259-1290. <https://doi.org/10.1007/s10797-019-09575-4>

Etikrådet. (2020a, 5 maj). *Etikrådets uppdrag*. Hämtad 1 juni, 2021, från <https://etikradet.se/om/etikradets-uppdrag/>

Etikrådet. (2020b, 8 maj). *Skatt*. Hämtad 23 april, 2021, från <http://etikradet.se/etikradets-arbete/stallningstaganden/skatt/>

Frostenson, M. (2015). *Redovisningsteori*. (uppl. 1). Studentlitteratur AB.

Frostenson, M. & Helin, S. (2018). *Hållbarhetsredovisning - grunder, praktik och funktion*. (uppl. 3). Liber AB.

Förenta Nationerna. (2015). *Transform our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development* (A/RES/70/1).
<https://sdgs.un.org/sites/default/files/publications/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

GRI. (2016). *GRI 101: Foundation*. Hämtad 3 februari, 2021, från
<https://www.globalreporting.org/media/55yhvety/gri-101-foundation-2016.pdf?page=23>

GRI. (2019). *GRI 207: Tax 2019*. ISBN 9789088661310.
<https://www.globalreporting.org/standards/media/2482/gri-207-tax-2019.pdf>

GRI. (2021, 13 januari). *Three GRI Standards come into effect for sustainability reports in 2021*. Hämtad 3 februari, 2021, från <https://www.globalreporting.org/about-gri/news-center/2021-01-13-three-gri-standards-come-into-effect-for-sustainability-reports-in-2021/>

Hadjipetri Glantz, S. (2020, 11 december). *Transparenta skatter med ny hållbarhetsstandard*. Tidningen Balans. <https://www.tidningenbalans.se/nyheter/transparenta-skatter-med-ny-hallbarhetsstandard/>

Hodge, K., Subramaniam, N. & Stewart, J. (2009). Assurance of Sustainability Reports: Impact on Report Users' Confidence and Perceptions of Information Credibility. *Australian Accounting Review*, 19(3), 178-194. <https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2009.00056.x>

Hoopes, J. L., Robinson, L. & Slemrod, J. (2018). Public tax-return disclosure. *Journal of Accounting And Economics*, 66(1), 142-162. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2018.04.001>

Hoq, K.M. (2016). Information Overload: Causes, Consequences and Remedies – A Study. *Philosophy and Progress*, 55(1-2), 49-68. <https://doi.org/10.3329/pp.v55i1-2.26390>

Hwang, M. & Lin, J. (1999). Information dimension, information overload and decision quality. *Journal of Information Science*, 25(3), 213-218.
<https://doi.org/10.1177/016555159902500305>

Johansson, C., Johansson, R., Marton, J. & Pautsch, G. (2017). Externredovisning. Sanoma Utbildning.

Kamala, P, N. (2016). Evolution of decision usefulness of sustainability reports. *Environmental Economics*, 7(2), 19-28. [http://dx.doi.org/10.21511/ee.07\(2\).2016.2](http://dx.doi.org/10.21511/ee.07(2).2016.2)

Lennartsson, R. (2016, 27 november). *Ja – skatt är en hållbarhetsfråga*. Tidningen Balans. <https://www.tidningenbalans.se/nyheter/ja-skatt-ar-en-hallbarhetsfraga/>

Lind, R. (2020). *Vidga vetandet; teori, metod och argumentation i samhällsvetenskapliga undersökningar*. (uppl. 2). Studentlitteratur AB.

Ljungdahl, C. (2020, 27 oktober). *Öka transparensen kring skatt*. Grant Thornton. <https://www.grantthornton.se/insikt/skattenyhet/oka-transparensen-kring-skatt/>

Ljungdahl, F. (2018). *Det prioriterade hållbarhetsarbetet*. PwC. <https://www.pwc.se/sv/pdf-reports/hallbar-affarsutveckling/det-prioriterade-hallbarhetsarbetet.pdf>

Marton, J. (2018). *Redovisning – förståelse, teori och principer*. Studentlitteratur.

Naturskyddsföreningen. (u.å). *Så funkar pensionen och AP-fonderna*. Hämtad 25 februari, 2021 från <https://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/sa-funkar-pensionen-och-ap-fonderna>

Nylander, J (2016, 8 juni). *Sveriges största bolag nolltaxerar*. SVT Nyheter. <https://www.svt.se/nyheter/ekonomi/sveriges-storsta-bolag-nolltaxerar>

Perrone, D. (2020, 6 februari). Nya riktlinjer för hållbarhetsredovisning avseende på skatt. *David Perrone*. <https://home.kpmg/se/sv/home/nyheter-rapporter/2020/02/se-news-nya-riktlinjer-for-hallbarhetsrapportering-avseende-skatt.html>

Perrone, D. & Ekblom, E. (2019). *Tax Transparency i Sverige 2018-2019*. KPMG. <https://home.kpmg/content/dam/kpmg/se/pdf/skatt/2019/se-report-tax-transparency-sverige-2018-2019.pdf>

Proposition 2015/16:193. *Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy*. Justitiedepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/foretagens-rapportering-om-hallbarhet-och_H303193

Schroder, H., Driver, M. & Streufert, S. (1967). Informationsbelastning [modell]. I: Hwang, M. & Lin, J. (1999). Information dimension, information overload and decision quality. *Journal of Information Science*, 25(3), 213-218. <https://doi.org/10.1177/016555159902500305>

SFS (1995:1554). Årsredovisningslagen. Justitiedepartementet. Hämtad 1 februari, 2021, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/arsredovisningslag-19951554_sfs-1995-1554

SFS 2000:192. *Lag om allmänna pensionsfonder (AP-fonder)*. Hämtad 26 februari, 2021, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2000192-om-allmanna-pensionsfonder_sfs-2000-192

SFS 2000:193. *Lag om Sjätte AP-fonden*. Hämtad 1 juni, 2021, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2000193-om-sjatte-ap-fonden_sfs-2000-193

Skatteverket. (u.å). *BEPS - ett arbete inom OECD*. Hämtad 12 februari, 2021, från <https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/skatter/internationellt/bepsettarbeteino moecd.4.3810a01c150939e893f7598.html>

Skatteverket. (2021). *Vad är skatteflykt?* Hämtad 12 maj, 2021 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.6/339272.html>

Smith, D., Brännström, D. & Jansson, A. (2006). *Redovisningens språk*. (uppl. 5). Studentlitteratur AB.

Thøger Christensen, L. (2002). Corporate communication: the challenge of transparency. *Corporate Communications: An International Journal*, 7(3), 162-168.

<https://doi.org/10.1108/13563280210436772>

Tidningarnas Telegram. (2019, 3 april). Panamadokumenten drog in 11 miljarder kronor i skatt. *Dagens Industri*. <https://www.di.se/live/panamadokumenten-drog-in-11-miljarder-kronor-i-skatt/>

Venter, E.R., Stiglingh, M. & Smit, A. (2016). Integrated Thinking and the Transparency of Tax Disclosures in the Corporate Reports of Firms. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 28(3), 394-427. <https://doi.org/10.1111/jifm.12064>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Hämtad 25 April, 2021, från https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf

Bilagor

Bilaga 1 Intervjuguide till intervjuer med AP-fonder

I början av intervjun presenterade sig författarna samt gav en återblick av studiens syfte. Intervjupersonerna fick även förfrågan om att vara anonyma varpå det fastställs i enlighet med anonymitetskravet, samt fick godkänna att inspelning av intervjun genomfördes.

Grundläggande information

1. Berätta lite kort om dig själv och vad din position på AP-fonden innebär
2. Berätta lite kort om AP-fondens uppdrag

Skatt som en hållbarhetsfråga

3. Vad har skatt för betydelse ur ett hållbarhetsperspektiv?
4. Har ni kommit i kontakt med GRI 207: Tax 2019 tidigare och vet vad den innebär?
5. Finns det några varningssignaler som kan identifieras av er som investerare angående skatt?

Efterfrågan på ökad transparens

6. Finns det en efterfrågan från er sida när det kommer till information om skatt som upplysningarna i GRI 207: Tax 2019 nämner?
7. Upplever du att en ökad transparens är något positivt och vad är fördelarna med transparens?

Användbarhet

8. Hur ser ni generellt på användbarheten av hållbarhetsrapporter?
9. Kan information om skatt bidra till att minska risker kopplade till hur ett bolag betalar skatt?

Informationsbelastning

10. Har ni någon gång avstått från att investera på grund av brist på information om skatt?
11. Finns det situationer då ni känner att företagen redovisar mycket skatt?